అధ్యాయం 3

విద్య – ఆరోగ్యం

ప్రజల జీవనస్థాయిని తెలియజేసే విద్య, ఆరోగ్యం అంశాలను ఈ కమిటి కూలంకషంగా చర్చించింది.

విద్యారంగం

ప్రతి సమాజంలో ఉన్నతవర్గాలతో పాటు ఇతర సన్నకారు వర్గాలకు కూడా విద్యారంగంలో సమాన అవకాశాలు కల్పించినప్పుడే సామాజిక న్యాయం జరుగుతుంది. విద్య అనేది ముఖ్యమైన సూచికే కాకుండా, సాంఘికంగా, ఆర్థికంగా ఎదగటానికి కూడా దోహదపడుతుంది. ప్రజాస్వామ్య దేశాల్లో విద్యాభివృద్ధికి కృషి చేయడం ముఖ్యమైన అంశం. విద్య, ఉద్యోగం వలన కలిగే ప్రయోజనాల వల్ల సమాజంలో అన్ని వర్గాల ప్రజలు, వారి పిల్లల భవిష్యత్తుకు విద్య ఒక సోపానమనే భావనతో ఉన్నారు.

ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో తెలంగాణా, సీమాంధ్రలోని అక్షరాస్యత, విద్యారంగంలోని అసమానతలను పరిశీలించడమైనది. కాలానుగుణంగా తెలంగాణా ప్రాంతం విద్యారంగంలో వివక్షతకు గురి అవడం ద్వారా అది వేర్పాటు ఉద్యమానికి ఒక కారణంగా దోహదపడింది.

రాష్ట్రంలోని వివిధ ప్రాంతాలలో విద్యారంగస్థాయి పరిశీలన

అక్షరాస్యత : ఒక ప్రాంతపు విద్యాస్థాయికి అక్షరాస్యత అనేది కొలమానంగా వుంటుంది. అఖిల భారత అక్షరాస్యత స్థాయికి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం చాలా వెనుకబడి వుంది. అయితే ఇటీవలి కాలంలో ఈ వ్యత్యాసాన్ని కొంత తగ్గించగలిగారు. 1956లో రాష్ట్రం ఏర్పడ్డ తరువాత రాష్ట్రంలోని అన్ని జిల్లాల్లో ప్రాథమిక విద్యను ఒక పద్ధతిగా పెంపొందించడం ద్వారా ఈ వ్యత్యాసం తగ్గింది.

Table 3.1: Literacy Rate in India and Andhra Pradesh

	1961	1971	1981	1991	2001
All India	28	34	44	52	65
Andhra Pradesh	**21**	**25**	**30**	**44**	**60**
Telangana inc Hyd	17	21	26	41	58
Telangana exc Hyd	14	16	22	37	55
Hyderabad	35	40	58	72	79
Rayalaseema	21	24	30	45	60
Coastal Andhra	24	28	33	46	63

Source: Census Data

ప్రాంతాలవారీగా అక్షరాస్యతలో వ్యత్యాసం

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో 2001 నాటికి అక్షరాస్యత 60%గా ఉండింది. అందులో తెలంగాణా ప్రాంతంలో 58% మాత్రమే. కోస్తాంధ్రాలో 63%, రాయలసీమలో 60%గా వుండింది. హైదరాబాద్ మినహా తెలంగాణా ప్రాంతంలో అక్షరాస్యత 55% మాత్రమే. మొదట్లో తెలంగాణా ప్రాంతం అక్షరాస్యతా క్రమంలో వెనుకబడి వున్నా 1971 తరువాత ఈ వ్యత్యాసం బాగా తగ్గించబడింది. ఈ ప్రాంతంలోని జిల్లాల్లో పాఠశాలల సంఖ్య అధికమైనా కూడా ఈ ప్రాంతంలో అక్షరాస్యత తక్కువనే చెప్పాలి.

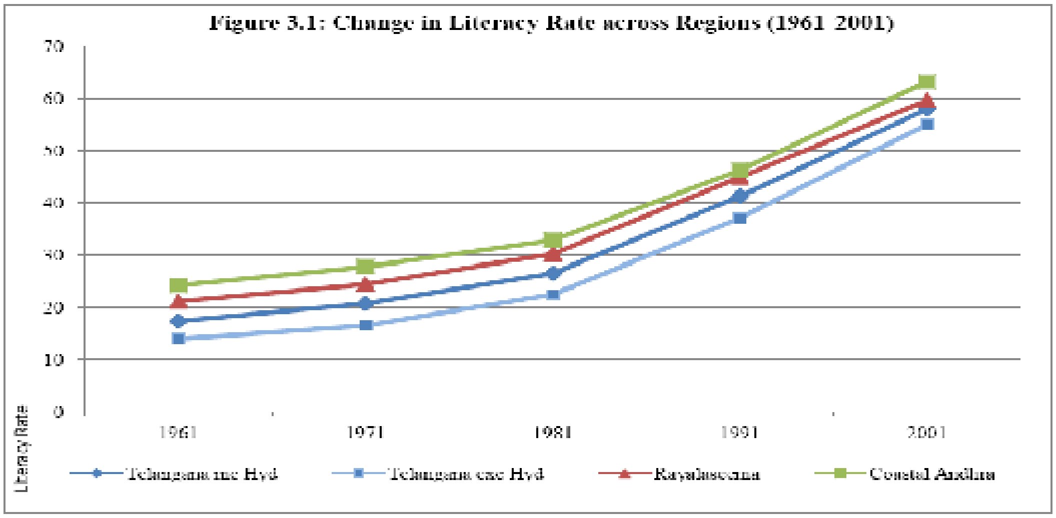

Figure 3.1: Change in Literacy Rate across Regions (1961-2001)

Source: Census of India

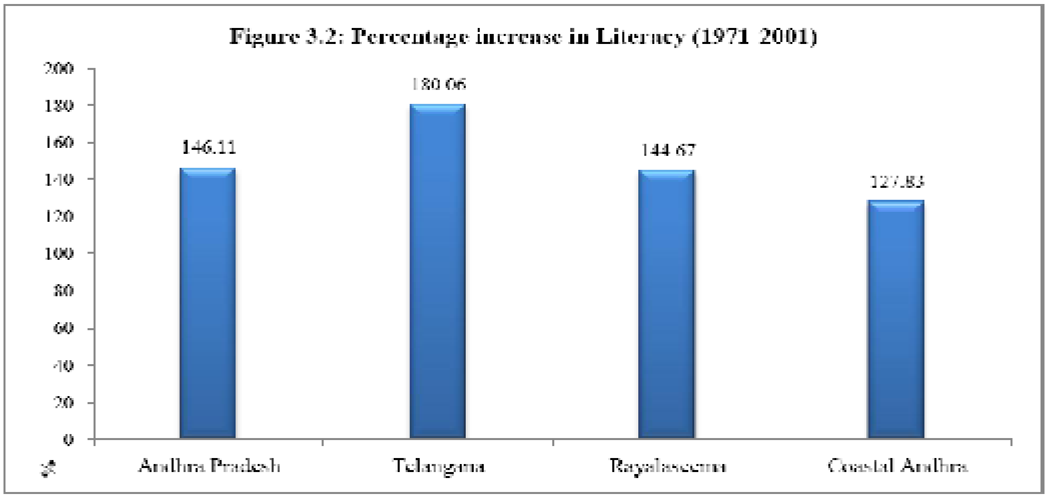

Figure 3.2: Percentage increase in Literacy (1971-2001)

Source: Census of India

జిల్లాలవారీగా చూస్తే 10 తెలంగాణా జిల్లాలకు గాను ఆరు జిల్లాల్లో అక్షరాస్యతా శాతం 57.15గా వుంది. ఒక అక్షరాస్యతలోనే గాక మహిళల అక్షరాస్యత అంశంలో కూడా తెలంగాణా ప్రాంతం కోస్తాంధ్రకు, రాయలసీమకు

వెనుక వుంది. 1983 వరకు ఈ పరిస్థితి కొనసాగగా 2007లో విద్య నేర్చుకుంటున్న యువత సంఖ్య మిగతా రెండుప్రాంతాలకన్నా తెలంగాణాలో అధికంగా వుంది. 8 నుండి 24 వరకు వయస్సు గల వారు పాఠశాలలకు, కళాశాలలకు వెళ్ళి చదువుకోవటం తెలంగాణా ప్రాంతంలో బాగా ఎక్కువైంది.

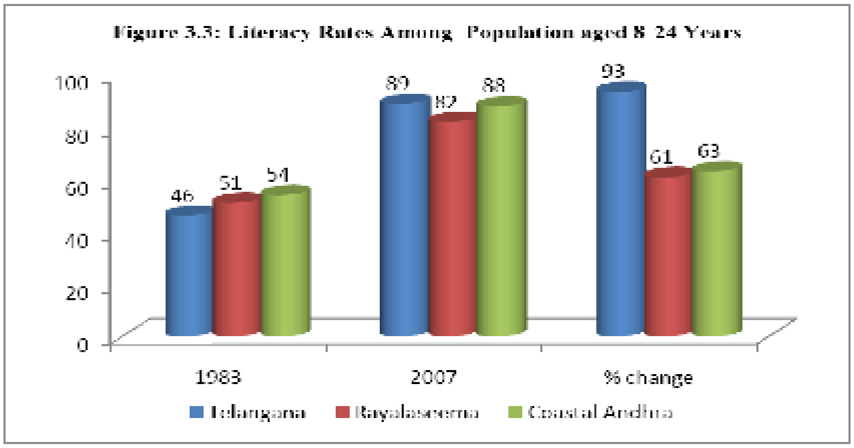

Source: NSS Household Consumer Expenditure Surveys 1983 and 2007/8

నిజాం పరిపాలనలో ఉర్దూ మాద్యమంగా వున్నందువల్ల రాష్ట్రం ఏర్పడ్డ తరువాత తెలంగాణలో ఇంగ్లీషు తెలిసిన వారి సంఖ్య బాగా తక్కువగా వుండింది. అందువల్ల ఆంధ్రప్రాంతం నుండి టీచర్లను తెలంగాణా ప్రాంతానికి పంపాల్సి వచ్చింది. 1969 తెలంగాణా ఉద్యమంలో దీనిని కూడా ఒక కారణంగా చూపారు. 1983 నుండి 2007 వరకు తెలంగాణా ప్రాంతంలో విద్యనభ్యసించిన షెడ్యూల్డు తెగల యువత 278% అంటే ఆశ్చర్యం కలుగక మానదు. అయినా కూడా వీరు సీమాంధ్రతో పోలిస్తే శాతం తక్కువే.

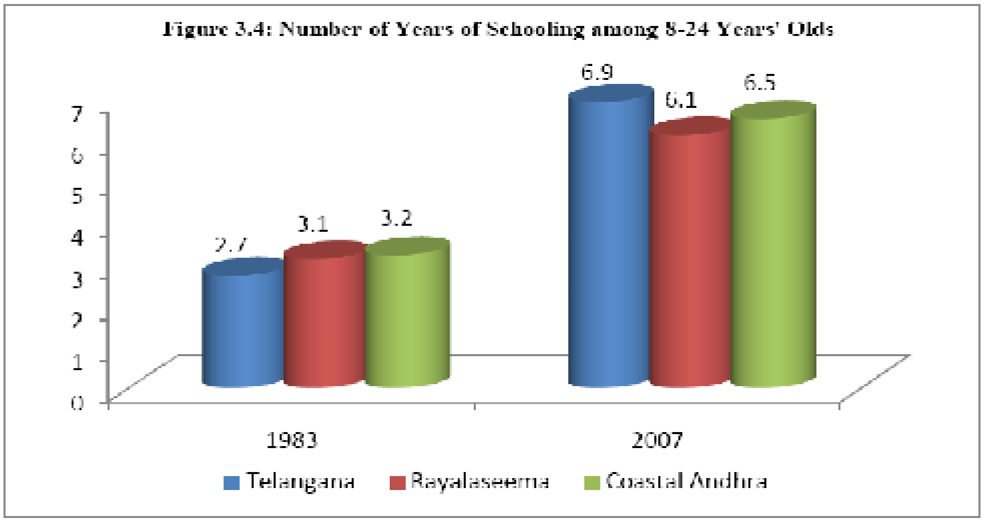

Source: NSS Household Consumer Expenditure Surveys, 1983 and 2007/8

అక్షరాస్యత తక్కువగా వుండేందుకు మౌలిక సదుపాయాలు లేకపోవడం అని వివరించారు. తగినన్ని పాఠశాలలు లేకపోవడం, పాఠశాలలు ఎక్కువ కాకపోవడంతో బాటు విద్యార్థి–ఉపాధ్యాయులు దామాషా తక్కువగా ఉండకపోవడం కూడా విద్యపట్ల అశ్రద్ధకు కారణమయింది.

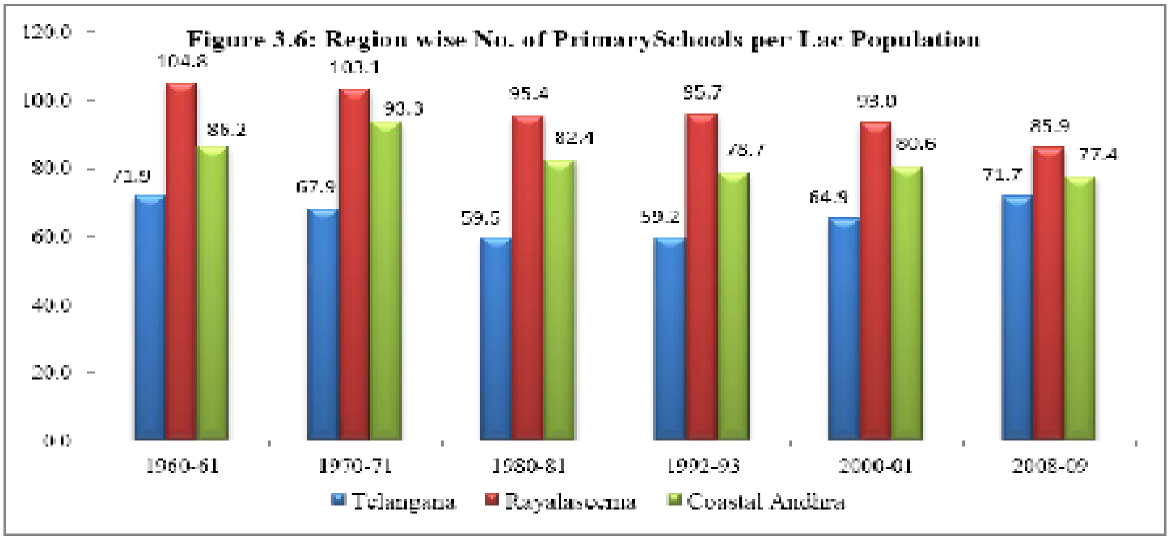

Source: Statistical Abstracts of Andhra Pradesh

కమిటీ ఎదుట లేవనెత్తిన అంశాలు మరియు

రాజకీయ ఇతర గ్రూపులు సమర్పించిన ప్రత్యేక కేసులు

యూనివర్సిటి – కాలేజీ విద్యకు సంబంధించి వివక్ష చోటు చేసుకుందని ఆరోపిస్తూ కొన్ని ప్రత్యేక కేసులను రాజకీయ పార్టీలు, ఇతర గ్రూపులు మౌఖికంగా, లిఖిత పూర్వకంగా కమిటీ దృష్టికి తీసుకువచ్చాయి. ఆయా కేసుల్లో ముఖ్యమైన వాటిని పరిశీలిస్తే తేలిన అంశాలు:

ప్రాంతీయ యూనిర్సిటీలకు గ్రాంట్లు

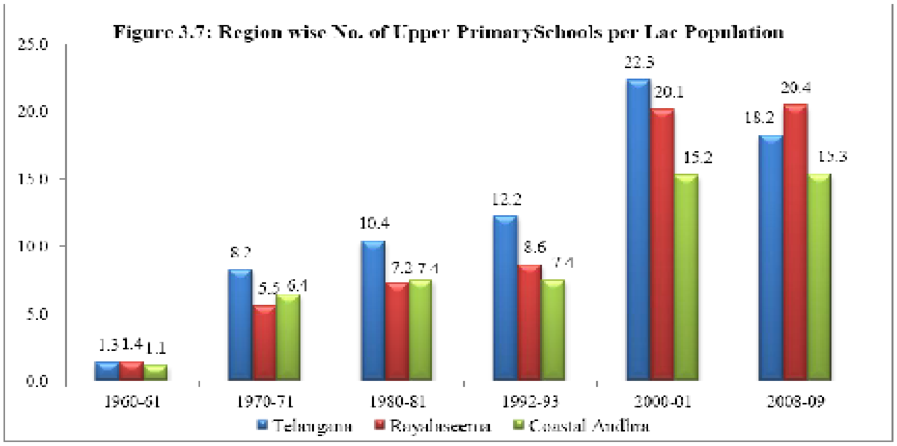

Source: Statistical Abstracts of Andhra Pradesh

ప్రాంతీయ యూనివర్సిటీలకు చేసిన చాలా గ్రాంట్లు పక్షపాతంతో కూడుకున్నవని కమిటీకి చాలా గ్రూపులు ఫిర్యాదు చేశాయి. ముఖ్యంగా తెలంగాణా యూనివర్సిటీలకు ఇచ్చిన తలసరి బ్లాక్ గ్రాంట్ తక్కువగా వుంది. తెలంగాణా రాష్ట్ర సమితి, తెలంగాణా అభివృద్ధి ఫోరం, తెలుగుదేశం పార్టీకి చెందిన తెలంగాణా గ్రూపు, తెలంగాణా కాంగ్రెస్ గ్రూపు ఇటువంటి ఆరోపణలు చేశారు. 6పాత యూనివర్సిటీలకు తలసరి యాన్యువల్ బ్లాక్ గ్రాంటు వివరాలు పరిశీలిస్తే ఉస్మానియా, కాకతీయ యూనివర్సిటీలకు చాలా తక్కువ గ్రాంట్లు ఇచ్చారని తేలుతుందంటూ వారు వినతి పత్రాలు అందించారు. 2004–09 ఏళ్లకు సమర్పించిన బడ్జెట్ డాక్యుమెంట్లను వారు తమ వాదనకు ఆధారంగా చూపారు.

రాజకీయ గ్రూపులు ఈ విషయంలో అనుసరించిన పద్ధతి సవ్యం కాదని కమిటీ అభిప్రాయ పడింది. యూనివర్సిటీలో డేస్కాలర్లు, పిజి స్టూడెంట్లు, అండర్ గ్రాడ్యుఏట్ విద్యార్థులు, అనుబంధ కళాశాలలు వంటి చాలా వర్గీకరణలు ఉంటాయి కనుక ఈ పద్ధతిలో గ్రాంట్లను లెక్కించడం సరికాదని కమిటీ వాదన. అందుచేత తలసరిన ఏడాదికి ఒక విద్యార్థికి అయ్యేఖర్చును విడివిడిగా 6 ప్రాంతీయ యూనివర్సిటీలకు కమిటీ లెక్కించింది. ఇందుకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ఉన్నత విద్యా శాఖ నుంచి పొందారు.

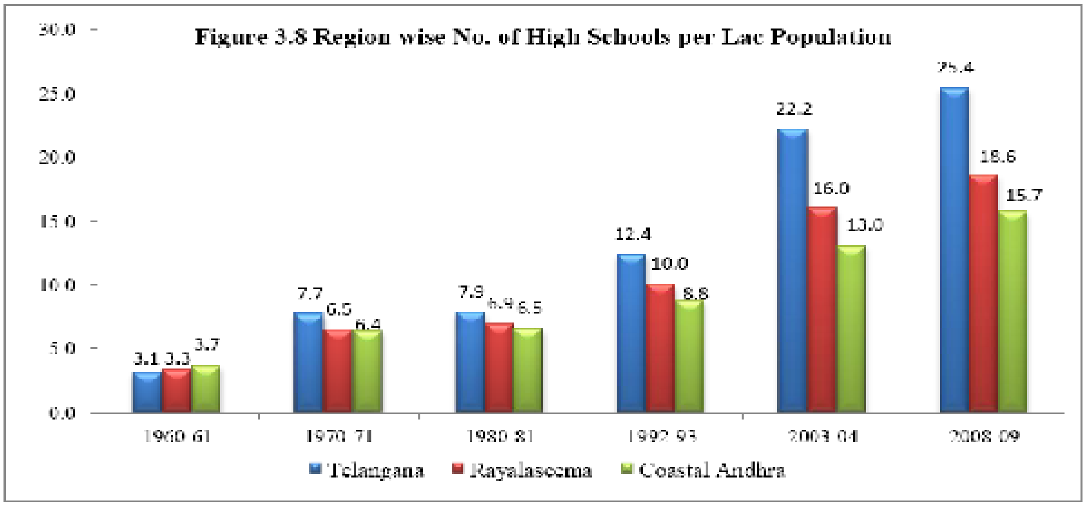

Source: Statistical Abstracts of Andhra Pradesh

తెలంగాణాకు ఎక్కువ

పైన పేర్కొన్న 6ప్రాంతీయ యూనివర్సిటీలకు ఇచ్చిన గ్రాంట్లను పోల్చిచూస్తే తెలంగాణా యూనివర్సిటీలకు ఇచ్చిన గ్రాంట్లు ఎక్కువని రాయలసీమలో అతి తక్కువని తేలింది. అలాగే ప్రభుత్వ పాలిటెక్నిక్ కాలేజీలో విద్యార్థికి అయిన ఖర్చు తలసరిన తక్కువగా వుంది. 1993–94, 2008–09 ఈ ఖర్చు అనంతపురం జిల్లాలో అత్యధికంగా, మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో అతి తక్కువగా వుంది. అయినప్పటికీ ఏ ప్రాతిపదికపై నిధులు పంపిణీ చేశారో స్పష్టంగా తెలుస్తోంది. కొత్తగా నెలకొల్పిన ప్రాంతీయ యూనివర్సిటీల విషయంలో కూడా వివక్షతో నిధుల పంపిణీ జరిగిందన్నది కమిటీకి టి.ఆర్.ఎస్ చేసిన మరో ఆరోపణ. 2006–09 కాలంలో నిజామాబాద్‌లోని తెలంగాణా యూనివర్సిటీకి, నల్లగొండలోని మహాత్మాగాంధీ యూనివర్సిటీకి వరుసగా రూ.29.5, 30.5 కోట్లు బ్లాక్ గ్రాంటు నిధులు మంజూరు చేయగా, కడపలోని యోగివేమన యూనివర్సిటీకి అదేకాలంలో రూ. 300కోట్లు మంజూరు చేసారని టిఆర్ఎస్ ఆరోపించింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నుంచి ఇందుకు సంబంధించిన సమాచారం అందాక యోగివేమన విశ్వవిద్యాలయానికి

క్షేత్రసందర్శన జరిగింది. యోగి వేమన యూనివర్సిటీకి పైన పేర్కొన్న ఇతర రెండు యూనివర్సిటీల కంటే ఎక్కువ నిధులు మంజూరు చేసినా, మరీ రూ.300కోట్లు మంజూరయ్యాయనడం అతిశయోక్తి అని తేలింది.

విద్యారంగంలో వ్యత్యాసాల పరిశీలన

ప్రజల జీవన స్థాయిని, సరళిని అంచనా వేయడానికి విద్యా ఆరోగ్య రంగాల స్థాయిని అంచనా వేయడం ముఖ్యం. విద్యారంగంలో మూడు ప్రాంతాల్లో నెలకొన్న పరిస్థితులను కమిటీ విస్తారంగా పరిశీలించింది. ఈ పరిశీలనలో తెలంగాణా ప్రాంతం ఉద్దేశ్య పూర్వకంగా లేదా నిర్లక్ష్య ధోరణిలో వివక్షకు గురైందా అనే అంశాన్ని ముఖ్యంగా పరిశీలించింది. అవసరం వస్తే రాష్ట్రంలో ఈ రంగంలో వెనుకబడి ఉన్న ఇతర ప్రాంతాలను తక్కిన ప్రాంతాలతో సమంగా తీసుకురావడానికి ఏమి చేయాలన్నది సూచించే ఆలోచనతో పరిశీలన సాగింది.

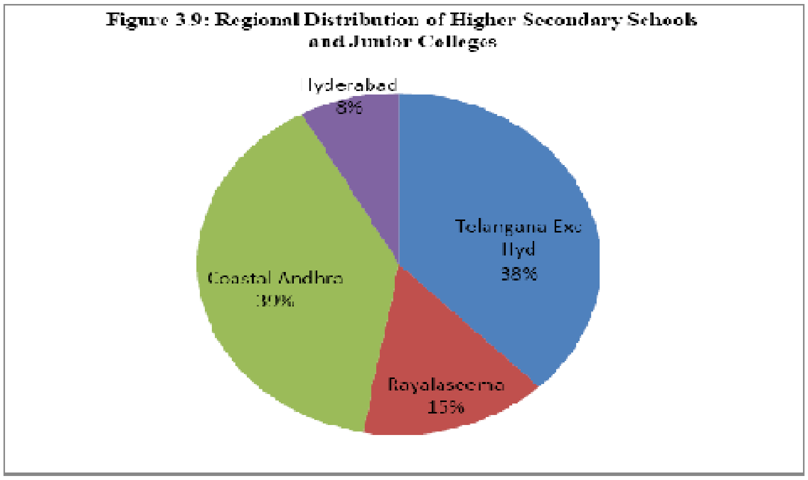

Source: Statistical Abstract Andhra Pradesh (2009)

ప్రాధమిక పాఠశాలల రంగంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ దేశంలోనే చాలా రాష్ట్రాలకంటే ఎంతో మెరుగ్గా వుందని చెప్పవచ్చు. రాష్ట్రంలో 90% మంది జనాభాకు ప్రాధమిక పాఠశాలలు వారు నివసించే నివాసప్రాంతాలకు అందుబాటులో ఉన్నాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ తక్కిన ప్రాంతాల్లో కంటే తెలంగాణాలో అక్షరాస్యత శాతం తక్కువగా ఉన్నప్పటికీ 1971 నుంచి ఈ వ్యత్యాసం తగ్గుతూ వస్తోంది. ప్రస్తుతం తెలంగాణా ప్రాంతంలో అక్షరాస్యత శాతం కొన్ని చోట్ల అధికంగా వుంది.

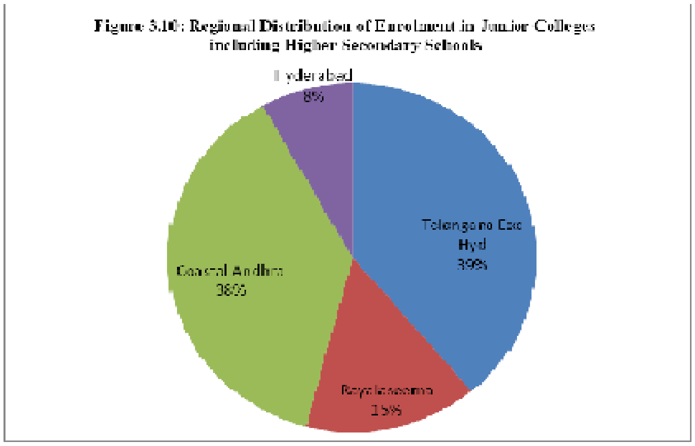

Source: Statistical Abstract Andhra Pradesh (2009)

అంతేకాకుండా రాష్ట్రంలోని మూడు ప్రాంతాల మధ్య, అలాగే జిల్లాల మధ్య వ్యత్యాసం ఎక్కువగా లేదు. అందుబాటులో పాఠశాలలు కొన్ని దశాబ్దాలుగా విరివిగా నెలకొంటున్నాయి. స్కూళ్లను కేవలం ఎక్కువగా అందుబాటులోకి తేవడమే కాకుండా ఆస్కూళ్లలో విద్యాప్రమాణాలను మెరుగుపరచడానికి రాష్ట్రం దృష్టిపెట్టాల్సిన సమయమిది. ముఖ్యంగా ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో విద్యాప్రమాణాలను మరింత మెరుగు పరచాల్సి వుంది. అదే విధంగా నేర్చుకున్న జ్ఞానాన్ని ఫలవంతం చేయడంలో రాష్ట్రంలో కృషి లోపభూయిష్టంగా వుంది. సాధారణంగా మొత్తం తెలంగాణా ప్రాంతంలో, ముఖ్యంగా హైదరాబాద్, రంగారెడ్డి జిల్లాల్లో అత్యధికంగా ఉన్నతపాఠశాలలు, జూ॥కాలేజీలు, మాధ్యమికోన్నత పాఠశాలలున్నాయి. 3ప్రాంతాలకు చెందిన తల్లిదండ్రులు హైదరాబాద్, రంగారెడ్డిలలో చదివించడానికి ఉవ్విళ్లూరుతుంటారు. ఇక్కడ నాలుగేళ్లపాటు పాఠశాల విద్య నెరిపితే ఆరవ జోన్‌లో కేంద్రీకృతమై ఉన్న వృత్తి విద్యాసంస్థలు, ఉన్నత విద్యాసంస్థల్లో చదువుకోవడం సులభతరం అవుతుందని తల్లిదండ్రుల భావన.

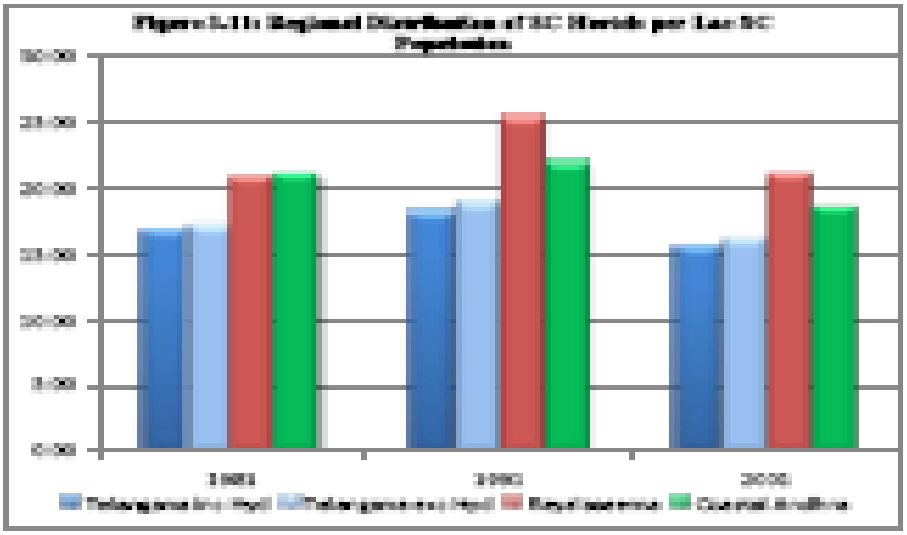

Source: Statistical Abstract Andhra Pradesh ([illegible])

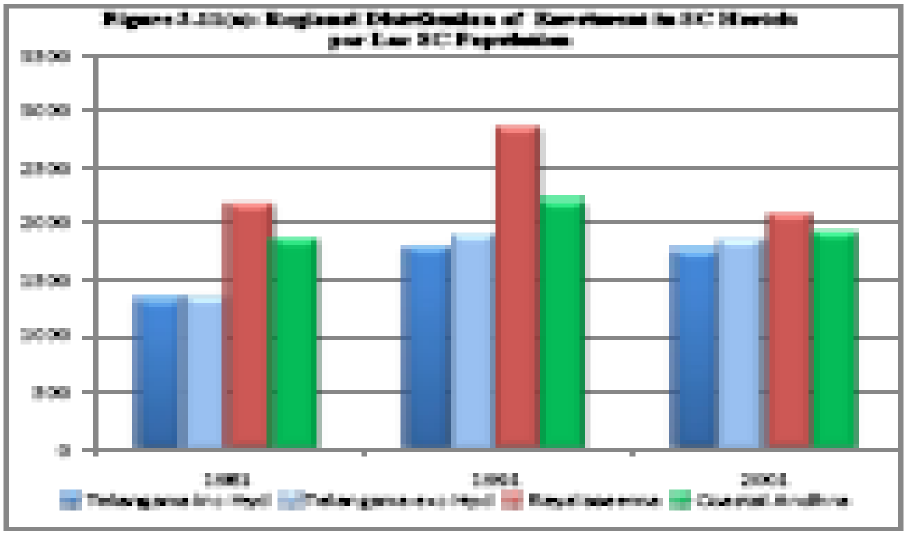

కొన్ని తెలంగాణా జిల్లాల్లో ప్రాధమిక, మాధ్యమిక పాఠశాలల్లో డ్రాపౌట్ల శాతం ఇంకా అధికంగానే వుంది. ఈ సమస్యపై దృష్టిపెట్టి పరిష్కరించవలసి వుంది. అయితే ఉన్నత పాఠశాలల స్థాయిలో ప్రాంతాలమధ్య వ్యత్యాసం తక్కువగా వుంది. ఈ మూడు ప్రాంతాల్లోని కొన్ని జిల్లాలలో మాత్రమే బడి మానేసే పిల్లల శాతం అధికంగా వుంది. సామాజిక గ్రూపులకు సౌకర్యాల విషయంలో తెలంగాణా ప్రాంతంలో లక్ష ఎసి జనాభాకు హాస్టళ్ల సంఖ్య తక్కువగా వుంది. కానీ 1991లో కంటే 2001లో ఈ అంతరం తగ్గుతూ వచ్చింది.

Table 3.2: Region-wise literacy rates of different social groups

Regions	SC Literacy Rate, 2001			ST Literacy Rate, 2001			Literacy Rate, 2001		
	Males	Females	Total	Males	Females	Total	Males	Females	Total
Andhra Pradesh	64	43	54	48	26	37	70	50	60
Tel inc Hyd	59	36	47	47	23	35	69	47	58
Tel exc Hyd	58	34	46	47	22	35	67	43	55
Hyderabad	77	61	69	65	46	55	84	74	79
Rayalaseema	64	39	51	55	32	44	72	47	60
Coastal Andhra	68	52	60	47	30	38	71	55	63

Scurce: Census of India: 2001

ఈ హాస్టళ్లలో ప్రతి లక్ష జనాభాకు చేరే ఎస్‌సి విద్యార్థుల సంఖ్య 2001లో అతి తక్కువగా వుంది. అదేవిధంగా ఎస్టీహాస్టళ్ల సంఖ్య కూడా జనాభాకు తగ్గట్టుగా లేదు. ప్రతిలక్ష జనాభాకు లెక్కిస్తే ఎస్టీవిద్యార్థులు హాస్టళ్ల లో చేరేసంఖ్య కోస్తా ఆంధ్రలో కంటే ఎక్కువగా వుంది. దీనిని బట్టి తెలంగాణా ప్రాంతంలో మరింతగా ఎస్టీ హాస్టళ్లు నెలకొల్పాల్సిన అవసరం వుందని తెలుస్తోంది. అలాగే తెలంగాణా ప్రాంతానికి చెందిన చాలామంది విద్యావేత్తలు విద్యార్థులు వివిధ పాఠ్యాంశాల్లో ఉత్తీర్ణతకు నిర్దేశించిన మార్కుల స్థాయి పట్ల కూడా వ్యతిరేకత వ్యక్తం చేశారు. ముఖ్యంగా హిందీ, ఇంగ్లీష్, ఉర్దూ, తెలుగు భాషలలో మార్కుల నిబంధన తెలంగాణా విద్యార్థులకు ఇబ్బందికరంగా వుందని వారు ఫిర్యాదు చేశారు. ఈ మార్కుల నిబంధనలను హేతుబద్ధం చేసి, అడ్మిషన్లను సులభతరం చేయాలని వారు కోరారు.

Figure 3.5: Distribution of Literates by Level of Education across Regions 2001

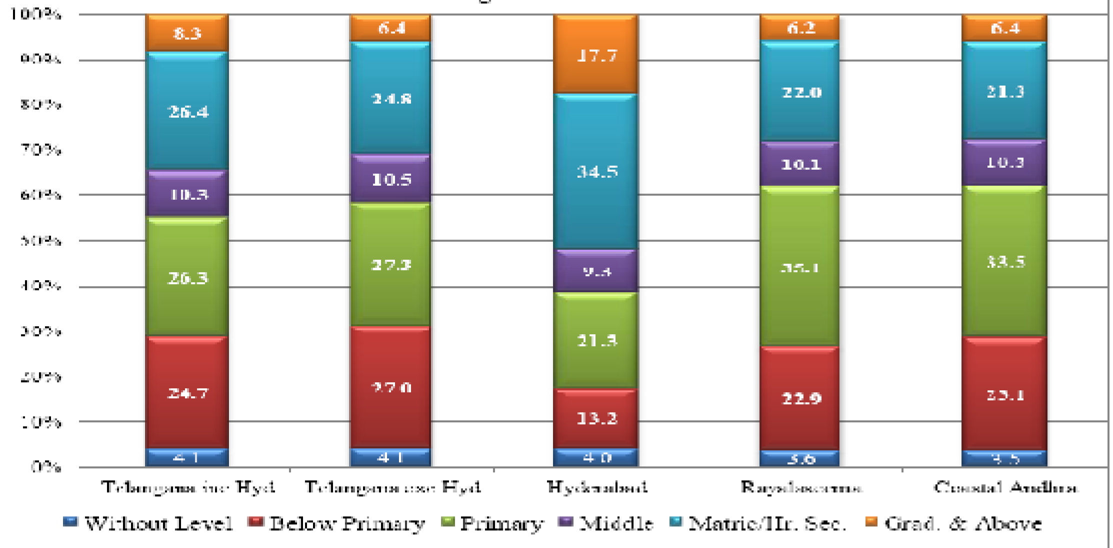

Source: Census 2001

మొత్తం ఆధ్రప్రదేశ్‌లో, ముఖ్యంగా తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఉన్నత విద్యకు, వృత్తిపరమైన విద్యకు ఎంతో ప్రాముఖ్యత ఉండటం సంతోషకరమైన విషయం. ఫలితంగా ఈ రాష్ట్రంలో విద్యా సంస్థల సంఖ్య కనీవినీ ఎరుగని విధంగా పెరిగింది. వాటిలో ప్రైవేటు సంస్థలే ఎక్కువ. ఈ ప్రైవేటు విద్యా సంస్థల్లో ఇంజనీరింగ్, మేనేజ్‌మెంట్, కంప్యూటర్ అప్లికేషన్స్ కోర్సులు బోధించే విద్యాసంస్థలే ఎక్కువ. రాష్ట్ర జనాభా నిష్పత్తితో పోలిస్తే తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఇంజనీరింగ్, ఫార్మసీ, ఎమ్‌బిఎ, ఎమ్‌సిఎ కళాశాలల సంఖ్య చాలా ఎక్కువ.అవన్నీ రంగారెడ్డి జిల్లాలోనే ఎక్కువగా కేంద్రీకృతమైన వాస్తవాన్ని పరిగణంలోకి తీసుకుంటే మొత్తం తెలంగాణా ప్రాంతంలో వీటి సంఖ్య ఎక్కువేమీ కాదని తేలుతుంది

విషయాల్లో తెలంగాణాలోని చాలా జిల్లాలు కోస్తాఆంధ్రా, రాయలసీమలలో కంటే చాలా ముందున్నాయి. ముఖ్యంగా ఉత్తరకోస్తా ప్రాంతం ఈ విషయంలో చాలా అధ్వాన్న పరిస్థితిలో వుంది. తెలంగాణాలో అందుబాటులో ఉన్న ప్రభుత్వ వైద్య సౌకర్యాలను వినియోగించుకోవడం అత్యధికస్థాయిలో సాగుతోంది. అలాగే ప్రైవేటు ఆరోగ్య పరిరక్షణ సౌకర్యాలను కూడా తెలంగాణా ప్రాంతంలో అధికంగా వినియోగించుకుంటున్నారు. అందుకే ప్రసూతి, శిశు ఆరోగ్యం ఈ ప్రాంతంలో మిగిలిన ప్రాంతాల్లో కంటే మెరుగ్గా వుంది. కార్పోరేట్ ఆసుపత్రులు విరివిగా ఉన్న హైదరాబాద్ నగరం, కోస్తా ఆంధ్రలోని కొన్ని ప్రాంతాల్లో ఈ విషయంలో కొద్ది తేడా కనిపిస్తుంది. వీటిలో అత్యంత ఆధునిక వైద్య సౌకర్యాలు మెండుగా వుంటాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో ఆరోగ్య పరిరక్షణరంగం రానురాను ప్రైవేటు సంస్థల చేతుల్లోకి పోతోంది.

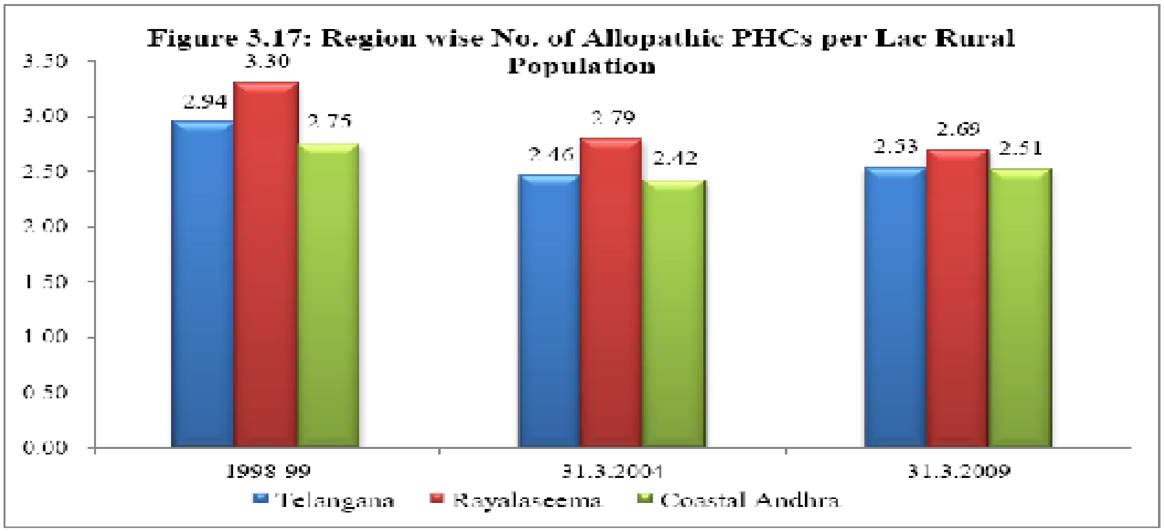

Source: Statistical Abstract of Andhra Pradesh (Various Issues)

ఇతర విషయాలు

తెలంగాణాలోని విద్యార్థులు, ఇతర గ్రూపులు విద్యకోసం ఇతర ప్రాంతాలకు వెళ్ళరు. ఐతే మిగిలన రెండు ప్రాంతాలనుంచి విద్యార్థులు తెలంగాణాలోని విద్యాసంస్థల్లో అడ్మిషన్ తీసుకున్నారు. ముఖ్యంగా హైదరాబాదులో 4 సం॥విద్య పూర్తి చేస్తే స్థానికులన్న గుర్తింపు వస్తుంది.ముల్కీ నిబంధనల ప్రకారం 15 సం॥లకు స్థానికులుగా గుర్తింపు లభిస్తుంది. ఐతే ప్రెసిడెన్షియల్ ఆర్డర్ ప్రకారం నాలుగు సంవత్సరాలు హైదరాబాద్ స్కూలల్లో చదివితే స్థానికులుగా చెలామణి అవుతారు. దీంతో చాలా మంది ఇతర ప్రాంతాలనుంచి నకిలీ ధ్రువపత్రాలు సమర్పించడం జరుగుతుంది.

కోస్తాంధ్ర విద్యార్థులు తమ రాష్ట్ర రాజధాని లోని విద్యా సంస్థల్లో అడ్మిషను తీసుకోవాలంటే తమను స్థానికేతరులు అంటున్నారని ఆవేదన చెందుతున్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని వివిధ విద్యా సంస్థల్లో అడ్మిషన్ తీసుకోవాలంటే ప్రెసిడెన్షియల్ ఆర్డర్, ఇతర శాసనాల ప్రకారం జరుగుతుంది. ప్రస్తుతం ఈ వ్యవస్థకు ప్రత్యామ్మాయం చూడాల్సిన అవసరంవుంది. ఏదిఏమైనా నకిలి సర్టిఫికెట్లు సమర్పించే వారిపై రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. సమాచార కమిటీకి, కమిషనరేట్ ఆఫ్ కాలేజియేట్ ఎడ్యుకేషన్ ఏ.పి., డిపార్ట్‌మెంట్ ఆఫ్ టెక్ని కల్ ఎడ్యుకేషన్ ఏ.పి. ప్రకారం 85 శాతం ప్రొఫెషనల్ కాలేజిలో విద్యార్థులు స్థానికులే (90 నుంచి 98 శాతం) కూడా ఉన్నారు.

Table 3.3: Region-wise data for Govt. and Aided Degree Colleges (2008-09)

Regions	Number			Enrolment			Lecturers			Stu Lec Ratio		
	Govt	Aided	Total	Govt	Aided	Total	Govt	Aided	Total	Govt	Aided	Total
Telangana inc Hyd	106	53	159	88956	52405	141361	1881	1799	3680	47.00	29.00	38.00
Telangana exc Hyd	99	17	116	80839	17232	98071	1675	539	2214	48.00	32.00	44.00
Rayalaseema	54	25	79	46368	29819	76187	1093	1025	2118	42.00	29.00	36.00
Coastal Andhra	80	101	181	48758	116455	165213	1501	4307	5808	32.00	27.00	28.00

Source: Higher Education Department, Govt. of Andhra Pradesh

ప్రైవేటు ఇంజనీరింగ్ కాలేజిలలో అడ్మిషన్‌కు జీవో వి.రా / 84 ఎడ్యుకేషన్ డిపార్ట్‌మెంట్ తేది 20-8-1993 మరియు జీవో వి.రా / హా227 తేది 22-7-1994, ప్రైవేట్ ఇంజనీరిగ్ కళాశాలల్లో సీట్లు అన్ని సబ్జెక్ట్‌పరంగా కలిపి, ప్రాంతాల వారిగా 42, 36, 22 శాతం ఇవ్వటం జరుగుతోంది. ఫలితంగా తెలంగాణాకు 36 శాతం సీట్లు, తెలంగాణాలో ప్రైవేటు కళాశాలల్లో ప్రెసిడెన్షియల్ ఆర్డర్ ప్రకారం 85 శాతం బదులుగా ఇవ్వటం జరుగుతోంది. కోస్తాంధ్ర, రాయలసీమలోని ప్రైవేటు ఇంజనీరింగ్ కళాశాలల్లో 36 శాతం తెలంగాణా విద్యార్థులకు ఇవ్వవచ్చు. కాని కొద్దిమంది మాత్రమే ఆయా ప్రాంతాలకు వెళ్ళి చదువుకోవటం జరుగుతుంది. జస్టిస్ సుభాషన్ రెడ్డి, జస్టిస్ టి. రంగారావు (సి.జె. సమీరణ, ఎ.పి. స్టేట్ కౌన్సిల్ ఫర్ హైయర్ ఎడ్యుకేషన్, ఇతరులు). అన్ని ఇంజనీరింగ్ కళాశాలల్లో 85 శాతం సీట్లు స్థానికులకే ఇవ్వాలని ప్రతిపాదించటం జరిగింది.

కనీస అర్హత మార్కులు

ఇంగ్లీషు సబ్జెక్ట్‌కు పాస్ మార్కులు 35 కాగా హిందీకి కేవలం 18 మార్కులే అని తెలంగాణ విదార్థులు అంటున్నారు. మొత్త పర్సంటేజ్ నిర్ణయించడానికి ఇంగ్లీష్ మార్కులు లెక్కిస్తుండగా, హిందీ మార్కులను పరిగణనలోకి తీసుకోవడంలేదు. ఫలితంగా హిందీ పరిజ్ఞానం ఎక్కువగావున్న తెలంగాణా విద్యార్థులకు లాభం కలగడంలేదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. భవిష్యత్తులో ఇంగ్లీష్ భాషకు ప్రాధాన్యత ఉన్న దృష్ట్యా, ఆ భాషరాని వారికి భాషపై అవగాహన కల్పించాల్సిన అవసరంవుంది.

సంక్షిప్తం

విద్య, ఆరోగ్యం ప్రజల జీవణ ప్రమాణాలకు ముఖ్యమైన సూచిక. అందుకే విద్యకు సంబంధించిన కోణములో కమిటీ దృష్టి పెట్టడం జరిగింది. విద్యకు సంబంధించిన సూచికలు, విద్యాసంబంధ మౌలిక సదుపాయాల కల్పన, ఇవి అందుబాటులో ఉన్నతీరు, రాష్ట్రంలోని మూడు ప్రాంతాల్లో విద్యకోసం కేటాయింపులు పరిశీలించడం జరిగింది. ఈ విషయంలో మూడు ప్రాంతాల్లో ఉన్న తేడాలు, ప్రజల అభిప్రాయాలు సేకరించి, విశ్లేషించి, తెలంగాణా ప్రాంతాన్ని నిర్లక్ష్యం చేసారా అని పరిశీలించడం జరిగింది. రాష్ట్రంలోని వెనుకబడిన ప్రాంతాల అభివృద్ధికి తీసుకోవలసిన చర్యలనుగురించి సూచించటం జరిగింది.

విద్యార్థులకు నాణ్యమైన విద్యనందంచేందుకు ప్రభుత్వం కృషి చేయాల్సిన అవసరం వుంది. గవర్నమెంట్ ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలు తక్కువ సంఖ్యలో వున్న దృష్ట్యా, ఎక్కువ సంఖ్యలో గవర్నమెంట్ ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలు తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఏర్పాటు చేయాలి. నాణ్యమైన విద్యనందించటానికి, నైపుణ్యం పెంచటానికి కృషి చేయాలి.

కొంచం మాత్రమే. 2001 సం॥లో ఈ హాస్టళ్ళలో నమోదు చేసుకున్న ఎస్.సి. విద్యార్థుల సంఖ్య తక్కువగావుంది. ఎస్.టి. హాస్టళ్ళు, లక్ష ఎస్.టి.విద్యార్థులకు తెలంగాణా ప్రాతంలో తక్కువగా వున్నాయి. ఐతే ఎస్.టి. హాస్టళ్ళలో పేర్లు నమోదు చేసుకున్న ఎస్.టిల సంఖ్య కోస్తా ఆంధ్రకంటే ఎక్కువగావుంది. ఈ ప్రాంతంలో ఎస్.టి. హాస్టళ్ళ సంఖ్య పెంచాల్సిన అవసరంవుంది. దీన్నిబట్టి చదువుకునే ఎస్.టి. విద్యార్థులసంఖ్య పెరుగుతున్నట్లు స్పష్టమౌతోంది.

Table 3.5: Per capita Grant as Calculated by Various Political Groups

University	Annual Per capita (Rs.)
Andhra University	35500
Nagarjuna University	22700
Sri Venkateswara University	37500
Sri Krishna Devaraya University	25000
Osmania University	17400
Kakatiya University	14000

Source: Memorandum submitted by TRS and other groups to CCSAP

హిందీ, ఇంగ్లీష్, ఉర్దూ సబ్జక్టుల్లో పాస్‌మార్కులు నిర్ధారణ తమకు అనుకూలంగా లేదని కమిటి ముందు వెల్లడించారు. హిందీలో తక్కువ పాస్‌మార్కులు, ఇంగ్లీష్, తెలుగులో ఎక్కువ పాస్‌మార్కులుండటం తెలంగాణా విద్యార్థులకు వ్యతిరేకంగా వుందన్నారు. విధానం వల్ల ఒక ప్రాంతంలోని ప్రజలు నష్టపోకూడదన్నారు. స్థానికతను నిరూపించేందుకు తెచ్చే నకిలీ సర్టిఫికెట్లపై కూడా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దృష్టి పెట్టాల్సిన అవసరం వుంది.

Table 3.3: Region-wise data for Govt. and Aided Degree Colleges (2008-09)

Regions	Number			Enrolment			Lecturers			Stu Lec Ratio		
	Govt	Aided	Total	Govt	Aided	Total	Govt	Aided	Total	Govt	Aided	Total
Telangana inc Hyd	106	53	159	88956	52405	141361	1881	1799	3680	47.00	29.00	38.00
Telangana exc Hyd	99	17	116	80839	17232	98071	1675	539	2214	48.00	32.00	44.00
Rayalaseema	54	25	79	46368	29819	76187	1093	1025	2118	42.00	29.00	36.00
Coastal Andhra	80	101	181	48758	116455	165213	1501	4307	5808	32.00	27.00	28.00

Source: Higher Education Department, Govt. of Andhra Pradesh

Table 3.6: Block Grants Released to Regional Universities

Sl. No	Name of the University	No. of Students in the University	Block grant released (Rs.Crores)					
			2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	Avg. /year	Avg./ Capita (Rs.)
1	Osmania	17079	93.00	93.00	49.22	75.00	77.55	**45408**
2	Andhra	13900	77.26	77.26	40.72	61.08	64.08	**46100**
3	Kakatiya	3902	23.72	23.72	24.87	18.75	22.77	**58344**
4	Nagarjuna	2500	14.85	14.85	7.77	15.50	13.24	**52968**
5	Sri Venkateswara	10500	42.13	42.13	44.75	33.60	40.65	**38717**
6	Sri Krishnadevaraya	1772	14.83	14.83	15.51	11.63	14.20	**80118**

Note: (1) The student strength data pertain only to University Campus and Constituent Colleges.
(2) It does not include strength of the affiliated colleges and Distance Education Students.
(3) The Block grant released is towards salaries and pension of the staff working in the University.

Source: Department of Higher Education, GoAP

ప్రభుత్వం ఇచ్చిన వివరాల ప్రకారం, గవర్నమెంటు, ఎయిడెడ్ కళాశాలలకు కలిపి ప్రభుత్వ గ్రాంటు తెలంగాణాలో 93 కోట్లు, కోస్తాఆంధ్రలో 224 కోట్లు కాలేజీకి వెళ్ళేవారికి సంఖ్య తెలంగాణాలో లాగే వుంది) రాయలసీమలో 91 కోట్లు (కాలేజీకి వెళ్ళేవారి సంఖ్య తెలంగాణా వారితో సగమే). కాబట్టి తెలంగాణా ప్రాంతానికి ఎక్కువ నిధులు కేటాయించాల్సిన అవసరం వుంది. 1985 తరువాత కొత్తగా కాలేజీలేమీ రానందున కాలేజీలు తక్కువగా వున్న ప్రాంతంలో ఎక్కువ గవర్నమెంట్ కాలేజీలు ఏర్పాటు చేయాలి.

1983లో యువతకు అక్షరాస్యత శాతం తెలంగాణాలో మిగిలిన 2 ప్రాంతాలకంటే తక్కువగా వున్నా, 2007 సం॥లో ముందుంది. 1983లో స్కూలుకెళ్ళే విద్యార్థుల సంఖ్య 8-24 సం॥ మధ్య వున్నవారికంటే 2007 సం॥నికి గణనీయంగా పెరిగి, మొదటి స్థానానికొచ్చింది. దీన్నిబట్టి చూస్తే, తెలంగాణాలో యువత, వ్యవసాయానికి కాక విద్య ఉపాధికి ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నట్లు తెలుస్తోంది. దీనికోసమే ప్రత్యేక తెలంగాణా కోరుకుంటున్నట్లు స్పష్టమవుతోంది.

ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని యువత, ఉపాధి అవకాశల దృష్ట్యా సాంకేతిక, వృత్తి విద్యలకు ప్రాధాన్యతనిస్తున్నారు. సామాజికంగా, ఆర్థికంగా వెనుకబడిన విద్యార్థులకు ప్రభుత్వం స్కాలర్‌షిప్పులు, ఫీజు రీఎంబర్స్‌మెంట్ చేస్తున్న దృష్ట్యా, ఆయా వర్గాల నుంచి వృత్తి విద్యాకోర్సులు చదివేవార సంఖ్య పెరుగుతోంది. ఇందువల్లే ప్రైవేట్ సంస్థల పెరుగుదల కూడా ఎక్కువగా వుంది.

ప్రభుత్వరంగా ఉద్యోగాలు తక్కువగా వున్నా ప్రైవేట్ రంగంలో అవకాశాలు ఎక్కువగా వున్నాయి. సేవల రంగం కూడా విస్తరించింది. ప్రస్తుతం అవసరాన్ని మించి సాంకేతిక, వృత్తి విద్యా నిపుణులున్నారు. ఎంప్లాయిర్‌కు అవసరమైన నైపుణ్యం విషయంలో కూడా గ్రాడ్యుయేట్లలో తేడాలున్నాయి. నాణ్యతా ప్రమాణాలు పాటించన ప్రైవేట్ ఇంజనీరింగ్ కళాశాలల ఈ సమస్య ఉత్పన్నమవుతోంది. అందువల్లే ఉద్యోగాలు లేకుండా వుండటం, తక్కువ వేతనాలు పొందటం జరుగుతోంది. ఈ అవకాశాన్ని రాజకీయనాయకులు ఉపయోగించుకుని, ప్రాంతాల వారీగా ప్రభుత్వం తేడాలు చూపించటం వల్లే ఈ పరిస్థితి తలెత్తుతోందని, ప్రాంతీయ విభేదాలు రావటానికి కారణమవుతున్నాయి.

రాష్ట్రంలో ఉన్నత విద్య, వృత్తి విద్యా కళాశాలల అవసరం ఎక్కువగా వుంది. ముఖ్యంగా తెలంగాణాలో ఈ అవసరం ఎక్కువగా వుంది. ఈ అవసరాన్ని గుర్తించి ప్రైవేట్ రంగంలో 1990 తరువాత మేనేజ్‌మెంట్, కంప్యూటరీ సంబంధ విద్యనందించే కాలేజీలు చాలా సంఖ్యలో ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. ఈ కాలేజీలు ఎక్కువగా రంగారెడ్డి జిల్లాలోనే కేంద్రీకరించబడ్డాయి. ఇంజనీరింగ్, ఫార్మసీ, కాలేజీలు తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఎక్కువగా వున్నప్పటికి, రంగారెడ్డి ప్రాంతాన్ని మినహాయిస్తే మిగిలిన ప్రాంతంలో తక్కువగానే వున్నాయి. ఇంకా ఎక్కువ సంఖ్యలో జాతీయ, రాష్ట్రస్థాయి విద్యాసంస్థల హైదరాబాద్ చుట్టు పక్కలే కేంద్రీకరించబడ్డాయి. కాబట్టి జిల్లా స్థాయిలో కూడా ఉన్నత విద్య సాంకేతిక విద్య, వృత్తి విద్యా కళాశాలల ఏర్పాటు చేయాల్సిన అవసరం వుంది.

విద్యాసంస్థల ఏర్పాటు, నిధుల కేటాయింపులో ప్రభుత్వం పక్షపాత ధోరణి అవలంభిస్తోందన్న తెలంగాణావాదుల వానలు పరిశీలించిన తరువాత, ఇందులో కొన్ని వాదనలు మాత్రమే నిజమని కమిటీ నిర్ధారించింది. తెలంగాణా ప్రాంతంలో విద్యశాతం, స్కూలుకెళ్ళేవారి సంఖ్య సంతృప్తికరంగా వున్నప్పటికి, నిధుల కేటాయింపులోను, ఏ ప్రాంతాలు కాలేజీలు ఏర్పాటు చేయాలనే విషయంపై ప్రభుత్వం దృష్టిపెట్టాలి. నిధుల కేటాయింపు న్యాయం జరిగేలా ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాలి. ఇటీవల కాలంలో అన్ని ప్రాంతాల్లో సమానంగా యూనివర్సిటీలు ఏర్పాటు చేసేందుకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేసింది.

ప్రైవేట్ విద్యాసంస్థల యాజమాన్యంపై విద్య నాణ్యత విషయంలో ప్రభుత్వ నియంత్రణ వుండాలి. గవర్నమెంట్ స్కూళ్ళలో ఇంగ్లీషు సబ్జెక్టును తొలిదశల్లో ప్రవేశపెట్టటం వల్ల, మార్కెట్లో పోటీతత్వం ఎదుర్కునేందుకు విద్యార్థులకు నమ్మకం కుదురుతుంది.

తెలంగాణా ప్రాంతం నుంచి చాలామంది మొదటితరం కాలేజీ అభ్యసించిన గ్రామీణ ప్రాంతం నుంచి వచ్చినవారు. వారి తల్లిదండ్రులు నిరక్ష్యరాస్యులు గవర్నమెంట్ సంస్థల్లో మంచి జీతం ఆశించేవారు. ప్రస్తుతం విద్యార్థుల్లో ఈ అర్హత కొరవడినందువల్ల ఇదే వారి నిరాశ, నిస్పృహలకు గురిచేస్తుంది. దళితులు, వెనుబడిన తరగతుల వారు ఎక్కువగా ప్రస్తుతం తెలంగాణా ఉద్యమంలో పాల్గొంటున్న విద్యార్థులు ఈ కోవకు చెందిన వారే! కాకతీయ, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయాలకు చెందిన విద్యార్థులు ఎక్కువగా దళితులు, వెనకబడ్డ ఆ తరగతుల వారే! ఉద్యమంలో ఎక్కువగా చనిపోయిన విద్యార్థులు కూడా వీరే! సరైన ఉద్యోగావకాశాలు లేనిది వారికి సరైన శిక్షణ లేకనే! విద్యార్థులకు నాణ్యత ప్రమాణాలున్న విద్యను అందజేసి, ఉద్యోగ అవకాశాలు కలుగజేస్తే, ఉద్యమాలపట్ల ఆకర్షితులవకుండా వుండే అవకాశం వుంది.

వారి ప్రాంతంలోనే ప్రాథమిక విద్య అందుతుంది. మిగిలిన రాష్ట్రంతో పోలిస్తే తెలంగాణాలో విద్యాశాతం తక్కువగా ఉన్నప్పటికి, ఆతేడా తక్కువగా వుంది. 1971 సం॥తరువాత తెలంగాణాలోని విద్యాశాతం ఎక్కువగావుంది. స్కూలల్లో అన్ని స్థాయిల్లో ఈ తేడా అంత ఎక్కువగా లేదు. గత కొన్ని దశాబ్దాలుగా ఈ తేడా తగ్గుతూ వస్తుంది. ప్రభుత్వం ప్రస్తుతం నాణ్యమైన విద్యాప్రమాణాలుండేలా చర్యలు తీసుకోవలసిన అవసరంవుంది. తెలంగాణా

ప్రాంతంలోనూ, రంగారెడ్డి హైదరాబాద్ జిల్లాల్లోను ఎక్కువ సంఖ్యలో హైస్కూళ్ళు, జూనియర్ కాలేజీలువున్నాయి. తల్లిదండ్రులు ఎక్కువ సంఖ్యలో హైదరాబాద్, రంగారెడ్డిలో తమ పిల్లలను చదివించడానికి ఇష్టపడుతున్నారు. ఎందుకంటే ఈ ప్రాంతంలో 4 సం॥చదివిన తరువాత, ఈ ప్రాంతంలోని వృత్తివిద్య, ఉన్నత విద్య కళాశాలల్లో చదవడానికి స్థానికులుగా అర్హతవుంటుంది కాబట్టి తెలంగాణాలో ముఖ్యంగా హైదరాబాద్‌లో. ప్రాథమిక విద్యాభ్యాసంలో తెలంగాణాలోని కొన్ని జిల్లాలో డ్రాపవుట్ల సంఖ్య ఎక్కువగావుంది. ఈ విషయంపై దృష్టి సారించాల్సిన అవసరంవుంది. హైస్కూల్ స్థాయిలో మూడు ప్రాంతాల్లో కొద్దిపాటి తేడా ఉన్నప్పటికి మూడు ప్రాంతాల్లోని

కొన్నిజిల్లాల్లో డ్రాపవుట్ల సంఖ్య ఎక్కువగావుంది. సౌకర్యాల విషయానికొస్తే, తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఎస్.సి. జనాబాకు తక్కువ హాస్టళ్ళువున్నాయి. మిగిలిన రెండు ప్రాంతాల్తోపోలిస్తే, 1991 సం॥తో పోలిస్తే 2001 సం॥లో కొంచం మాత్రమే. 2001 సం॥లో ఈ హాస్టళ్ళలో నమోదు చేసుకున్న ఎస్.సి. విద్యార్థుల సంఖ్య తక్కువగావుంది. ఎస్.టి. హాస్టళ్ళు, లక్ష ఎస్.టి.విద్యార్థులకు తెలంగాణా ప్రాతంలో తక్కువగా వున్నాయి. ఐతే ఎస్.టి. హాస్టళ్ళలో పేర్లు నమోదు చేసుకున్న ఎస్.టిల సంఖ్య కోస్తా ఆంధ్రకంటే ఎక్కువగావుంది. ఈ ప్రాంతంలో ఎస్.టి. హాస్టళ్ళ సంఖ్య పెంచాల్సిన అవసరంవుంది. దీన్నిబట్టి చదువుకునే ఎస్.టి. విద్యార్థులసంఖ్య పెరుగుతున్నట్లు స్పష్టమౌతోంది.

హిందీ, ఇంగ్లీష్, ఉర్దూ సబ్జక్టుల్లో పాస్‌మార్కులు నిర్ధారణ తమకు అనుకూలంగా లేదని కమిటి ముందు వెల్లడించారు. హిందీలో తక్కువ పాస్‌మార్కులు, ఇంగ్లీష్, తెలుగులో ఎక్కువ పాస్‌మార్కులుండటం తెలంగాణా విద్యార్థులకు వ్యతిరేకంగా వుందన్నారు. విధానం వల్ల ఒక ప్రాంతంలోని ప్రజలు నష్టపోకూడదన్నారు. స్థానికతను నిరూపించేందుకు తెచ్చే నకిలీ సర్టిఫికెట్లపై కూడా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దృష్టి పెట్టాల్సిన అవసరం వుంది.

రాష్ట్రంలో ఉన్నత విద్య, వృత్తి విద్యా కళాశాలల అవసరం ఎక్కువగా వుంది. ముఖ్యంగా తెలంగాణాలో ఈ అవసరం ఎక్కువగా వుంది. ఈ అవసరాన్ని గుర్తించి ప్రైవేట్ రంగంలో 1990 తరువాత మేనేజ్‌మెంట్, కంప్యూటరీ సంబంధ విద్యనందించే కాలేజీలు చాలా సంఖ్యలో ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. ఈ కాలేజీలు ఎక్కువగా రంగారెడ్డి జిల్లాలోనే కేంద్రీకరించబడ్డాయి. ఇంజనీరింగ్, ఫార్మసీ, కాలేజీలు తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఎక్కువగా వున్నప్పటికి, రంగారెడ్డి ప్రాంతాన్ని మినహాయిస్తే మిగిలిన ప్రాంతంలో తక్కువగానే వున్నాయి. ఇంకా ఎక్కువ సంఖ్యలో జాతీయ, రాష్ట్రస్థాయి విద్యాసంస్థల హైదరాబాద్ చూట్టు పక్కలే కేంద్రీకరించబడ్డాయి. కాబట్టి జిల్లా స్థాయిలో కూడా ఉన్నత విద్య సాంకేతిక విద్య, వృత్తి విద్యా కళాశాలల ఏర్పాటు చేయాల్సిన అవసరం వుంది.

విద్యాసంస్థల ఏర్పాటు, నిధుల కేటాయింపులో ప్రభుత్వం పక్షపాత ధోరణి అవలంభిస్తోందన్న తెలంగాణావాదుల వానలు పరిశీలించిన తరువాత, ఇందులో కొన్ని వాదనలు మాత్రమే నిజమని కమిటీ నిర్ధారించింది. తెలంగాణా ప్రాంతంలో విద్యశాతం, స్కూలుకెళ్ళేవారి సంఖ్య సంతృప్తికరంగా వున్నప్పటికి, నిధుల కేటాయింపులోను, ఏ ప్రాంతాలు కాలేజీలు ఏర్పాటు చేయాలనే విషయంపై ప్రభుత్వం దృష్టిపెట్టాలి. నిధుల కేటాయింపు న్యాయం జరిగేలా ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాలి. ఇటీవల కాలంలో అన్ని ప్రాంతాల్లో సమానంగా యూనివర్సిటీలు ఏర్పాటు చేసేందుకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేసింది. మెడికల్ కాలేజీల ఏర్పాటులో మాత్రం సమతుల్యత లేదు. ప్రస్తుతం రాయలసీమలో 4 మెడికల్ కాలేజీలుండగా, 9 జిల్లాలున్న కోస్తాంధ్రలో 5 కాలేజీలు, 10 జిల్లాలున్న తెలంగాణాలో 4 మెడికల్ కాలేజీలున్నాయి. అందులో 2 హైదరాబాద్‌లోనే వున్నాయి. ఉత్తర తెలంగాణాలో మెడికల్ కాలేజీ ఏర్పాటు చేయాల్సిన అవసరం వున్నట్లు కమిటి సూచిస్తుంది.

ప్రభుత్వం ఇచ్చిన వివరాల ప్రకారం, గవర్నమెంటు, ఎయిడెడ్ కళాశాలలకు కలిపి ప్రభుత్వ గ్రాంటు తెలంగాణాలో 93 కోట్లు, కోస్తాఆంధ్రలో 224 కోట్లు కాలేజీకి వెళ్ళేవారికి సంఖ్య తెలంగాణాలో లాగే వుంది) రాయలసీమలో 91 కోట్లు (కాలేజీకి వెళ్ళేవారి సంఖ్య తెలంగాణా వారితో సగమే). కాబట్టి తెలంగాణా ప్రాంతానికి ఎక్కువ నిధులు కేటాయించాల్సిన అవసరం వుంది. 1985 తరువాత కొత్తగా కాలేజీలేమీ రానందున కాలేజీలు తక్కువగా వున్న ప్రాంతంలో ఎక్కువ గవర్నమెంట్ కాలేజీలు ఏర్పాటు చేయాలి.

1983లో యువతకు అక్షరాస్యత శాతం తెలంగాణాలో మిగిలిన 2 ప్రాంతాలకంటే తక్కువగా వున్నా, 2007 సం॥లో ముందుంది. 1983లో స్కూలుకెళ్ళే విద్యార్థుల సంఖ్య 8–24 సం॥ మధ్య వున్నవారికంటే 2007 సం॥నికి గణనీయంగా పెరిగి, మొదటి స్థానానికొచ్చింది. దీన్నిబట్టి చూస్తే, తెలంగాణాలో యువత, వ్యవసాయానికి కాక విద్య ఉపాధికి ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నట్లు తెలుస్తోంది. దీనికోసమే ప్రత్యేక తెలంగాణా కోరుకుంటున్నట్లు స్పష్టమవుతోంది.

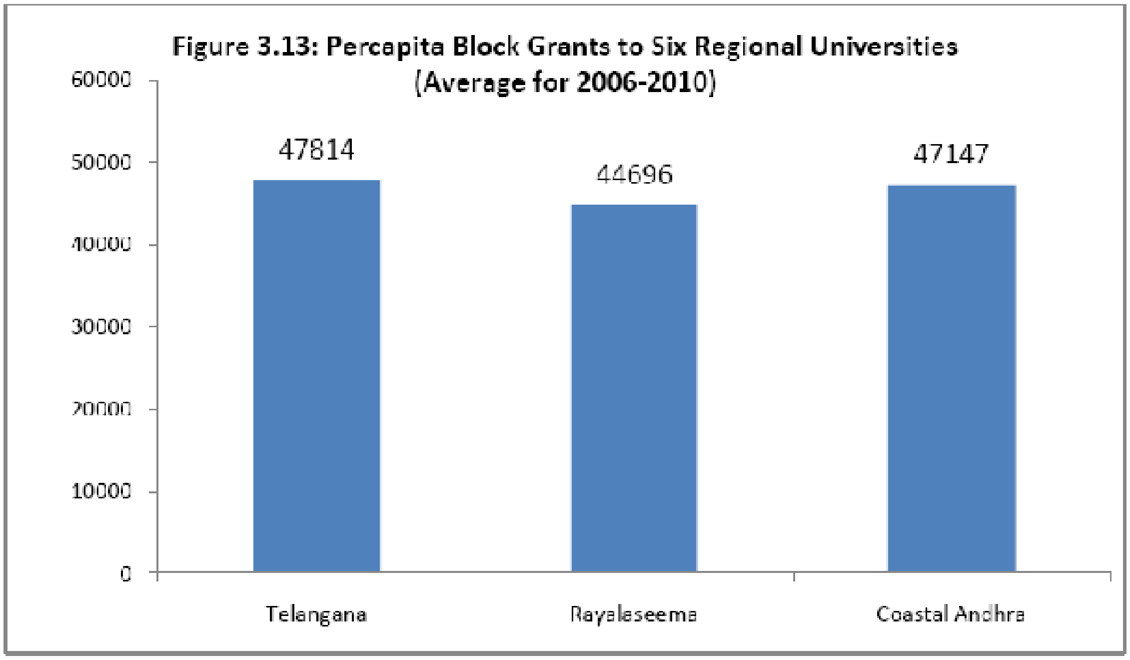

Figure 3.13: Percapita Block Grants to Six Regional Universities (Average for 2006-2010)

Source: Data received from the Department of Higher Education, GoAP

ప్రపంచీకరణ నేపధ్యంలో ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని యువత, ఉపాధి అవకాశల దృష్ట్యా సాంకేతిక, వృత్తి విద్యలకు ప్రాధాన్యతనిస్తున్నారు. సామాజికంగా, ఆర్థికంగా వెనుకబడిన విద్యార్థులకు ప్రభుత్వం స్కాలర్‌షిప్పులు, ఫీజు రీఎంబర్స్‌మెంట్ చేస్తున్న దృష్ట్యా, ఆయా వర్గాల నుంచి వృత్తి విద్యాకోర్సులు చదివేవార సంఖ్య పెరుగుతోంది. ఇందువల్లే ప్రైవేట్ సంస్థల పెరుగుదల కూడా ఎక్కువగా వుంది.ప్రపంచీకరణ నేపధ్యంలో ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని యువత, ఉపాధి అవకాశల దృష్ట్యా సాంకేతిక, వృత్తి విద్యలకు ప్రాధాన్యతనిస్తున్నారు. సామాజికంగా, ఆర్థికంగా వెనుకబడిన విద్యార్థులకు ప్రభుత్వం స్కాలర్‌షిప్పులు, ఫీజు రీఎంబర్స్‌మెంట్ చేస్తున్న దృష్ట్యా, ఆయా వర్గాల నుంచి వృత్తి విద్యాకోర్సులు చదివేవార సంఖ్య పెరుగుతోంది. ఇందువల్లే ప్రైవేట్ సంస్థల పెరుగుదల కూడా ఎక్కువగా వుంది.

ప్రభుత్వరంగా ఉద్యోగాలు తక్కువగా వున్న ప్రైవేటు రంగంలో అవకాశాలు ఎక్కువగా వున్నాయి. సేవల రంగం కూడా విస్తరించింది. ప్రస్తుతం అవసరాన్ని మించి సాంకేతిక, వృత్తి విద్యా నిపుణులున్నారు. ఎంప్లాయిర్‌కు అవసరమైన నైపుణ్యం విషయంలో కూడా గ్రాడ్యుయేట్లలో తేడాలున్నాయి. నాణ్యతా ప్రమాణాలు పాటించని ప్రైవేట్ ఇంజనీరింగ్ కళాశాలల ఈ సమస్య ఉత్పన్నమవుతోంది. అందువల్లే ఉద్యోగాలు లేకుండా వుండటం, తక్కువ వేతనాలు పొందటం జరుగుతోంది. ఈ అవకాశాన్ని రాజకీయనాయకులు ఉపయోగించుకుని, ప్రాంతాల వారీగా ప్రభుత్వం తేడాలు చూపించటం వల్లే ఈ పరిస్థితి తలెత్తుతోందని, ప్రాంతీయ విభేదాలు రావటానికి కారణమవుతున్నాయి.

విద్యార్థులకు నాణ్యమైన విద్యనందించేందుకు ప్రభుత్వం కృషి చేయాల్సిన అవసరం వుంది. గవర్నమెంట్ ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలు తక్కువ సంఖ్యలో వున్న దృష్ట్యా, ఎక్కువ సంఖ్యలో గవర్నమెంట్ ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలు తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఏర్పాటు చేయాలి. నాణ్యమైన విద్యనందించటానికి, నైపుణ్యం పెంచటానికి కృషి చేయాలి.

ప్రైవేట్ విద్యాసంస్థల యాజమాన్యంపై విద్య నాణ్యత విషయంలో ప్రభుత్వ నియంత్రణ వుండాలి. గవర్నమెంట్ స్కూళ్ళలో ఇంగ్లీషు సబ్జెక్టును తొలిదశల్లో ప్రవేశపెట్టటం వల్ల, మార్కెట్లో పోటీతత్వం ఎదుర్కొనేందుకు విద్యార్థులకు నమ్మకం కుదురుతుంది.

Figure 3.14: Expenditure per Student in Govt. Degree Colleges Average for the Years 2006-10

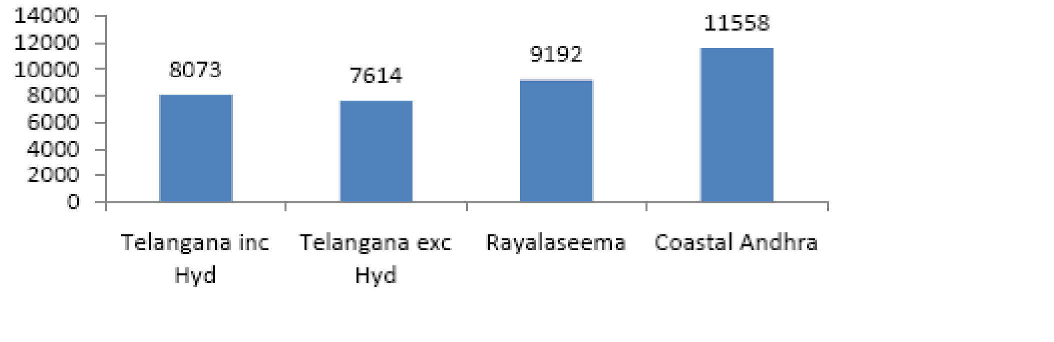

Source: Data received from the Department of Higher Education, GoAP

Figure 3.15: Expenditure per student in Govt. Polytechnics (Average for the years 2004-05 to 2008-09)

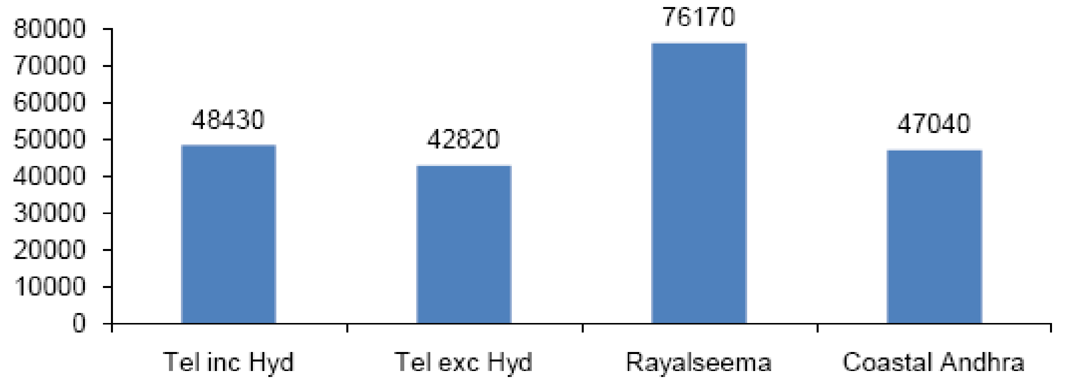

Source: Data received from the Commissioner of Technical Education, GoAP

తెలంగాణా ప్రాంతం నుంచి చాలామంది మొదటితరం కాలేజీ అభ్యసించిన గ్రామీణ ప్రాంతం నుంచి వచ్చినవారు. వారి తల్లిదండ్రులు నిరక్షరాస్యులు గవర్నమెంట్ సంస్థల్లో మంచి జీతం ఆశించేవారు. ప్రస్తుతం విద్యార్థుల్లో ఈ అర్హత కొరవడినందువల్ల ఇదే వారి నిరాశ, నిస్పృహలకు గురిచేస్తుంది. దళితులు, వెనుబడిన తరగతుల వారు ఎక్కువగా ప్రస్తుతం తెలంగాణా ఉద్యమంలో పాల్గొంటున్న విద్యార్థులు ఈ కోవకు చెందిన వారే! కాకతీయ, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయాలకు చెందిన విద్యార్థులు ఎక్కువగా దళితులు, వెనకబడ్డ ఆ తరగతుల వారే! ఉద్యమంలో ఎక్కువగా చనిపోయిన విద్యార్థులు కూడా వీరే! సరైన ఉద్యోగావకాశాలు లేనిది వారికి సరైన శిక్షణ లేకనే! విద్యార్థులకు నాణ్యత ప్రమాణాలున్న విద్యను అందజేసి, ఉద్యోగ అవకాశాలు కలుగజేస్తే, ఉద్యమాలపట్ల ఆకర్షితులవకుండా వుండే అవకాశం వుంది.

ఆరోగ్యం

రాష్ట్రంలో ఆరోగ్యరంగం తీరు

కమిటీ మూడు ప్రాంతాల్లో జరిపిన క్షేత్ర పర్యటనల్లో కానీ, ఇతరత్రా అధ్యయనాల్లో గానీ ఆరోగ్యసంబంధమైన అంశాలు అంతగా ప్రస్తావనకు రాలేదు. అయితే ఆరోగ్య రంగం కూడా ప్రజల జీవన సరళి అంచనాకు ముఖ్యమైనదే కనుక ఆ రంగంపై కమిటీ దృష్టి పెట్టింది. ప్రాంతాల వారీగా ఆరోగ్యపరిరక్షణ సౌకర్యాలు ఎలా ఉన్నాయో మదింపు చేసే ప్రయత్నం ఈ విభాగంలో కమిటీ చేసింది. 1961 నుంచి 2009 దాకా ఆరోగ్య రంగంలో జరిగిన అభివృద్ధిని ముఖ్యంగా ప్రభుత్వం కల్పించిన ఆరోగ్య సౌకర్యాలను ఈ విభాగంలో వివరిస్తున్నాం. ఆసుపత్రులసంఖ్య, డిస్పెన్సరీలు, ప్రైమరీ హెల్త్ సెంటర్లు, ఆసుపత్రి పడకలు, డాక్టర్ల సంఖ్య, లక్షజనాభాకు ఎంత ఉంది అనేది లెక్కకట్టడం జరిగింది. ప్రభుత్వ రంగం నుంచి ఈ రకమైన సమాచారం విరివిగా లభిస్తున్నా ప్రైవేటు రంగం నుంచి ఇటువంటి సమాచారం అంతగా లభించడం లేదు. రాష్ట్రంలో అలోపతి డిస్పెన్సరీల సంఖ్య 1960-61లో 564 వుండగా, 1990-91లో 1680కి పెరిగినా, తరువాత ఆ సంఖ్య తగ్గుతూ వచ్చి 2008లో కేవలం 289కి పడిపోయింది. ఫలితంగా ఈ కాలంలో లక్షజనాభాకు ఉన్న అలోపతి డిస్పెన్సరీల సంఖ్య తీవ్రంగా తగ్గిపోయింది.

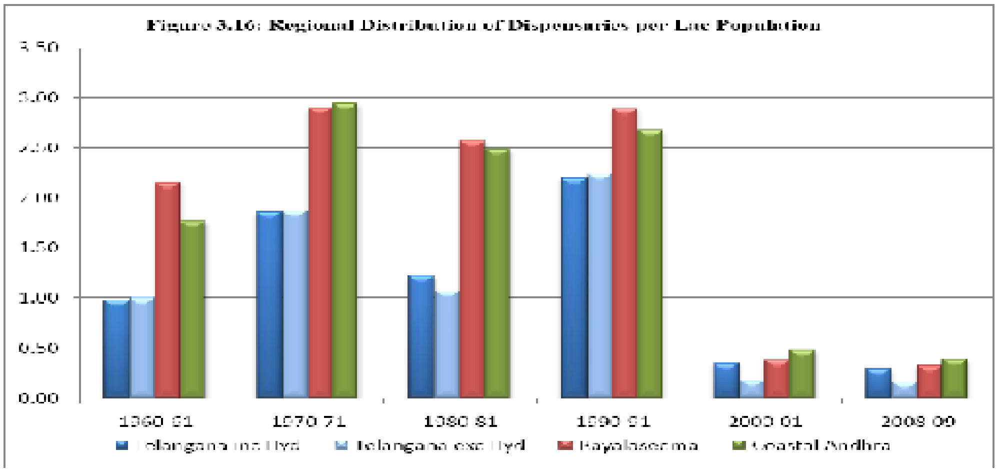

Source: Statistical Abstract of Andhra Pradesh (Various Issues)

రాష్ట్రంలో ఆరోగ్య సంబంధమైన మౌలికసాధన సంపత్తి చాలా నెమ్మదిగా పురోగతి సాధించింది. ఫలితంగా చాలా వైద్య సౌకర్యాలు స్తంభించిపోయాయి లేక వాటి పెరుగుదల కనీస మాత్రంగానే వుంది. లక్ష జనాభాకు ఆసుపత్రులు, పడకలు, డాక్టర్ల సంఖ్య రాయలసీమలో అత్యధికంగా ఉండగా, తర్వాతి స్థానంలో కోస్తా ఆంధ్ర నిలిచింది. హైదరాబాద్ నగరాన్ని మినహాయించి తక్కిన తెలంగాణా ప్రాంతం ఈవిషయంలో బాగా వెనుకబడి వుంది. మౌలిక సాధన సంపత్తి కాకుండా వైద్య రంగం అభివృద్ధిగతిని గమనిస్తే ఈ సంగతి అర్థం అవుతుంది. సంతాన సాఫల్యత, శిశు ఆరోగ్యం

శ్రీ కృష్ణ కమిటీ హైదరాబాద్‌లోని వివిధ గ్రూపులతో చర్చించినప్పుడుకానీ, మూడు ప్రాంతాలలో క్షేత్రస్థాయి సందర్శనల్లో కానీ ఆరోగ్య సంబంధ విషయాలు చర్చకు రాలే. అయితే ప్రజల విద్య, ఆరోగ్య పరిస్థితులు సంక్షేమానికి ముఖ్యమైన సూచికగా గుర్తించి, కమిటీ వివిధ ప్రాంతాల్లో విద్య, ఆరోగ్య సదుపాయాలు ఏ విధంగా వుందో దృష్టి పెట్టింది.

3.9 ఆరోగ్య సంబంధ మౌలిక సదుపాయాలు:

పారాగ్రాఫ్‌లో వివిధ ప్రాంతాల్లో ప్రభుత్వ ఆరోగ్య సదుపాయాలను గురించి చర్చింటం జరిగింది. అవి ఆస్పత్రుల సంఖ్య, ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు, ఆస్పత్రులో డాక్టర్లు, బెడ్ల సంఖ్య (పడకల సంఖ్య) మొ॥న విషయాలపై అధ్యయనం చేయటం జరిగింది. 1961 నుండి 2009 సం॥వరకు లక్ష జనాభాకు ఈ సదుపాయాలు ఏ విధంగా వున్నయో లెక్కతీయటం జరిగింది. ప్రభుత్వ రంగంలో, ఆరోగ్యంపై సదుపాయాలపై సరైన సమాచారం లభించినప్పటికి, ప్రైవేట్ రంగంలో మాత్రం కొద్ది సమాచారమ్ లభించినప్పటికి, ప్రైవేట్ రంగంలో మాత్రం కొద్ది సమాచారమ్ లభించిదంది. 3.9.01 నుండి 3.9.06 పారాగ్రాఫ్‌లో, మూడు ప్రాంతాల్లో ప్రభుత్వ వైద్య సదుపాయాలకు సంబంధించిన వివరాలున్నాయి. 3.9.07 మరియు 3.9.08 పారాగ్రాఫ్‌లో ప్రైవేట్ రంగంలో వైద్య సదుపాయాల గురించి కొద్దిపాటి సమాచారం వుంది.

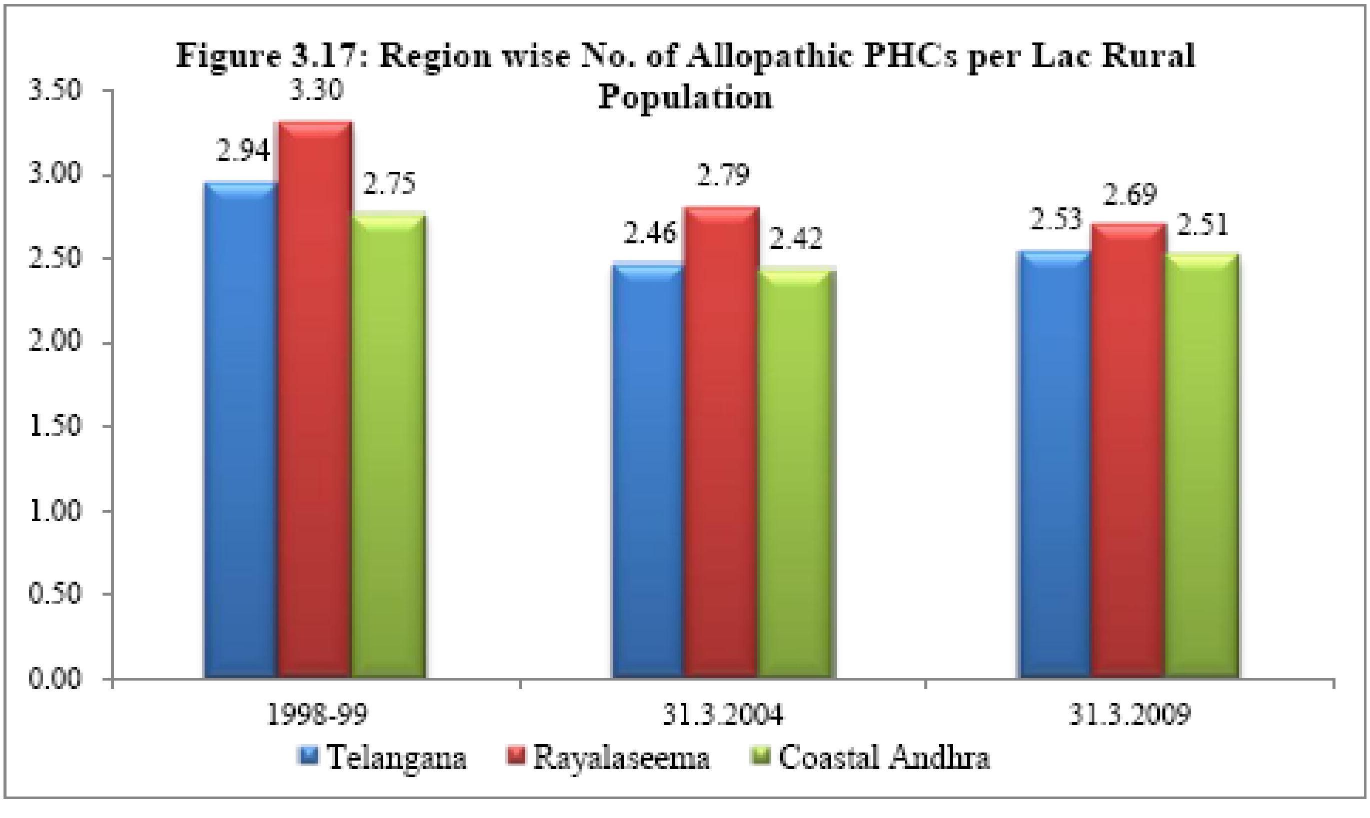

Source: Statistical Abstract of Andhra Pradesh (Various Issues)

అల్లోపతి వైద్యశాలలు: అల్లోపతి వైద్యశాలల సంఖ్య 1960-61లో 564 నుంచి 1990-91 సం॥నికి 1680కు పెరిగింది. ఆ తరువాత ఆ సంఖ్య తగ్గి 2009 సం॥లో 289 మాత్రమే వుంది. ఫలితం లక్ష జనాభాకు ఆస్పత్రుల సంఖ్య తగ్గింది. ఈ సంఖ్య తగ్గటానికి ప్రధాన కారణం, చాలా ఆస్పత్రుల ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు మారాయి. తెలంగాణా ప్రాంతంలో హైదరాబాద్‌తో కలిసి, హైదరాబాద్ లేకుండా ఆస్పత్రుల సంఖ్య రాయలసీమ, కోస్తాఆంధ్ర కండే తక్కువగా వుంది.

ఒక ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం (సబ్ సెంటర్లతో కలిసి) 2 లేదా 3 డిస్పెన్సరీలు సేవలందించే ప్రాంతాలను కవర్ చేస్తుంది. డిస్పెన్సరీలు స్థానాన్ని ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు ఆక్రమించిన దృష్ట్యా ఈ ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు అందులో డాక్టర్లు, పడకల సంఖ్య ప్రాంతాల వారీగా వున్న మౌలిక సదుపాయాలపై దృష్టి పెట్టడం జరిగింది.

ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు:

3.9.02: గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ప్రభుత్వ విధులతో ఏర్పాటు చేయబడ్డ ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు వెన్నెముకగా నిలుస్తున్నాయి. పిల్లల సంరక్షణ మరియు ప్రసూతి ఇంకా ఇతర సేవలు వ్యక్తులకు కానీ, సమూహాలకు కానీ అందిస్తున్నాయి. రాష్ట్రంలో ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాల సంఖ్య 1998-99లో 1422 నుంచి 2004 సం॥లో 1386కు పెరిగింది. ఆ తరువాత 2009లో 1581 చేరింది. ద్వితీయ శ్రేణి, అంతకంటే కింది స్థాయి ఆస్పత్రులు పరిధిని మించి సేవలందిస్తుండగా, ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాల్లో డాక్టర్ల సంఖ్య తక్కువగా వుండటం వల్ల, అనుకున్న స్థాయిలో సేవలందించి లేక పోతున్నాయి. అధ్యయనాలు చెప్పేదానిబట్టి చూస్తే, ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాల్లో 30% మంది డాక్టర్లు గైర్హాజరవుతున్నట్లు తెలుస్తుంది. నేషనల్ కాంపుల్ సర్వేప్రకారం ఔట్ పేషేంట్ 6% ఇన్‌పేషేంట్ (408%) 2004 సం॥లో ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాల్లో వున్నట్లు చెబుతుంది. అంటే అతి తక్కువ స్థాయిలో వున్నట్లు అధ్యయనం చెబుతుంది.

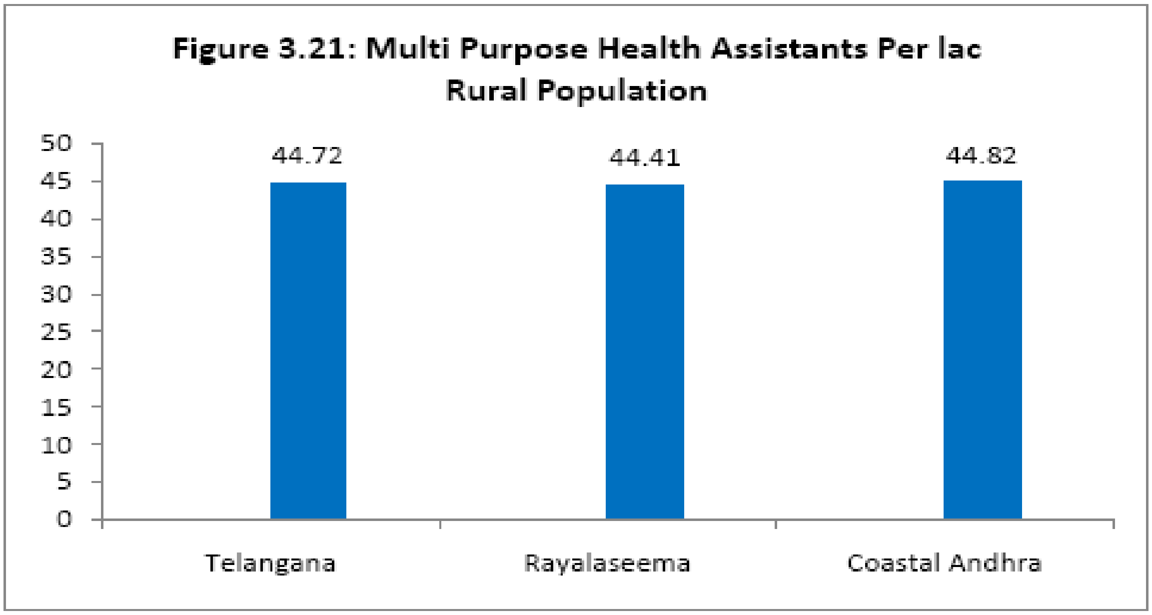

Source: Information received from State Government through Nodal Officer, CCSAP

ప్రజల సంఖ్యబట్టి ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాల సంఖ్య, లక్ష జనాభాకు నిర్ధారించబడింది.

ప్రాంతాలవారీగా లక్షజనాభాకు ప్రాధమిక ఆరోగ్య కేంద్రాల సంఖ్య (3.17) చూస్తే మూడు ప్రాంతాల్లో

తేడా వుండదు. తెలంగాణా ప్రాంతంలో ప్రాధమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు రాష్ట్ర సగటుకు దగ్గరగా వుండగా, రాయలసీమలో కొంచెం ఎక్కువగాను, కోస్తాఆంధ్రలో ప్రాధమిక ఆరోగ్యకేంద్రాల సంఖ్య తెలంగాణాకన్నా, రాష్ట్ర సగటుకన్నా తక్కువగా వుంది.

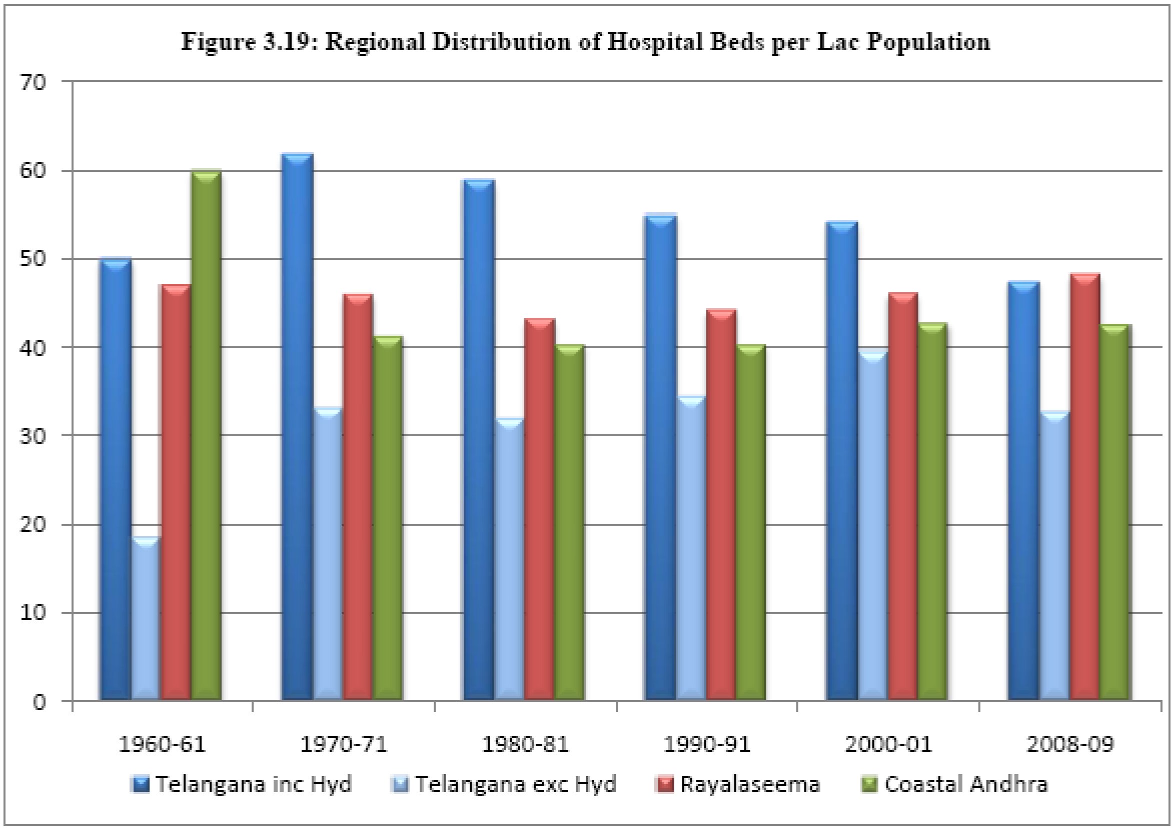

Figure 3.19: Regional Distribution of Hospital Beds per Lac Population

Source: Statistical Abstract of Andhra Pradesh (Various Issues)

అల్లోపతి ఆస్పత్రుల సంఖ్య:

3.9.03 ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 1960-61 నుండి 2001 వరకు 289 మరియు 397 మధ్య వుండగా, 2009కి 481 వరకు వున్నాయి. ఇదే సమయంలో జనాభా సంఖ్య 36 మిలియన్ల నుంచి 76 మిలియన్లకు చేరింది. ఈ సమయంలో రాష్ట్రంలో లక్ష జనాభాకు ఆస్పత్రుల సంఖ్య 1.10 నుండి 0.56 తగ్గింది. ఆరోగ్య రంగానికి, నిధుల కేటాయింపు తక్కువగా వుండటమే ఆస్పత్రుల సంఖ్య తక్కువగా వుండటానికి, ప్రభుత్వ వైద్యశాలల్లో సౌకర్యాల లేమికి కారణం! (3.18) చూస్తే, 1960-61లో లక్ష జనాభాకు ప్రభుత్వ వైద్యశాలల వివరాలకు తెలుస్తాయి.

ప్రాంతాలవారీగా చూస్తే హైదరాబాద్‌లో కూడిన తెలంగాణా మిగిలిన ప్రాంతాలకంటే అన్ని సంవత్సరాల్లో రాష్ట్ర సగటుకంటే ఎక్కువగా వుండగా, 1961లో హైదరాబాద్ లేని తెలంగాణా కూడా రాష్ట్ర సగటుకంటే

సగటుకంటే రెట్టింపుగావుంది. ఆ తరువాత నుంచి తగ్గింది. కోస్తాఆంధ్ర, రాయలసీమల్లో రాష్ట్ర సగటుకంటే తక్కువగా వున్నాయి. మొత్తంగా చూస్తే, గత దశాబ్దంలో మూడు ప్రాంతాల మధ్య తేడా కూడా తక్కువగానే వుంది.

అల్లోపతి ఆస్పత్రుల పడకల సంఖ్య:

3.9.04 ఆస్పత్రులు ఎన్ని ఉన్నాయనేదానికంటే ఆస్పత్రులో ఎన్ని పడకల సౌకర్యం వుందనేదాన్నిబట్టి, ఆరోగ్య సంరక్షణ ఈ విధంగా వుందో తెలస్తుంది. ముందు చెప్పినట్లుగా, ప్రభుత్వ వైద్యశాలలు తక్కువ సంఖ్యలో పెరగటం వల్ల, జనాభాకు తగినట్లుగా సేవలందించిలేకపోతున్నాయి. 1961లో ఆస్పత్రుల్లో 19వేల పడకలుండగా 2009లో 39 వేలకు పైగా వున్నాయి. జనాభా పెరుగుదల దృష్ట్యా, ఈ సమయంలో లక్ష జనాభాకు 54 నుంచి 46 పడకల మాత్రమే వున్నాయి. హైదరాబాద్‌తో కూడిన తెలంగాణా మిగిలిన ప్రాంతాలకంటే ఈ విషయంలో ముందుంది. అయితే హైదరాబాద్‌లేని తెలంగాణా ఈ విషయంలో వెనుకబడి వుంది. జిల్లా స్థాయి వివరాలను బట్టి, లక్ష జనాభాకు ఆస్పత్రిలో పడకల సంఖ్య హైదరాబాద్‌లో ఎక్కువగా వుంది. (రాష్ట్ర సగటు 46కాగా, హైదరాబాద్‌లో 148) 2001–2009 సంIIలో హైదరాబాద్ లేని తెలంగాణా రాష్ట్ర సగటు కంటే ఎక్కువగా వుంది. రాయలసీమలో కూడా ఎక్కువగానే వుండగా, కోస్థా ఆంధ్ర వెనుకబడి వుంది.

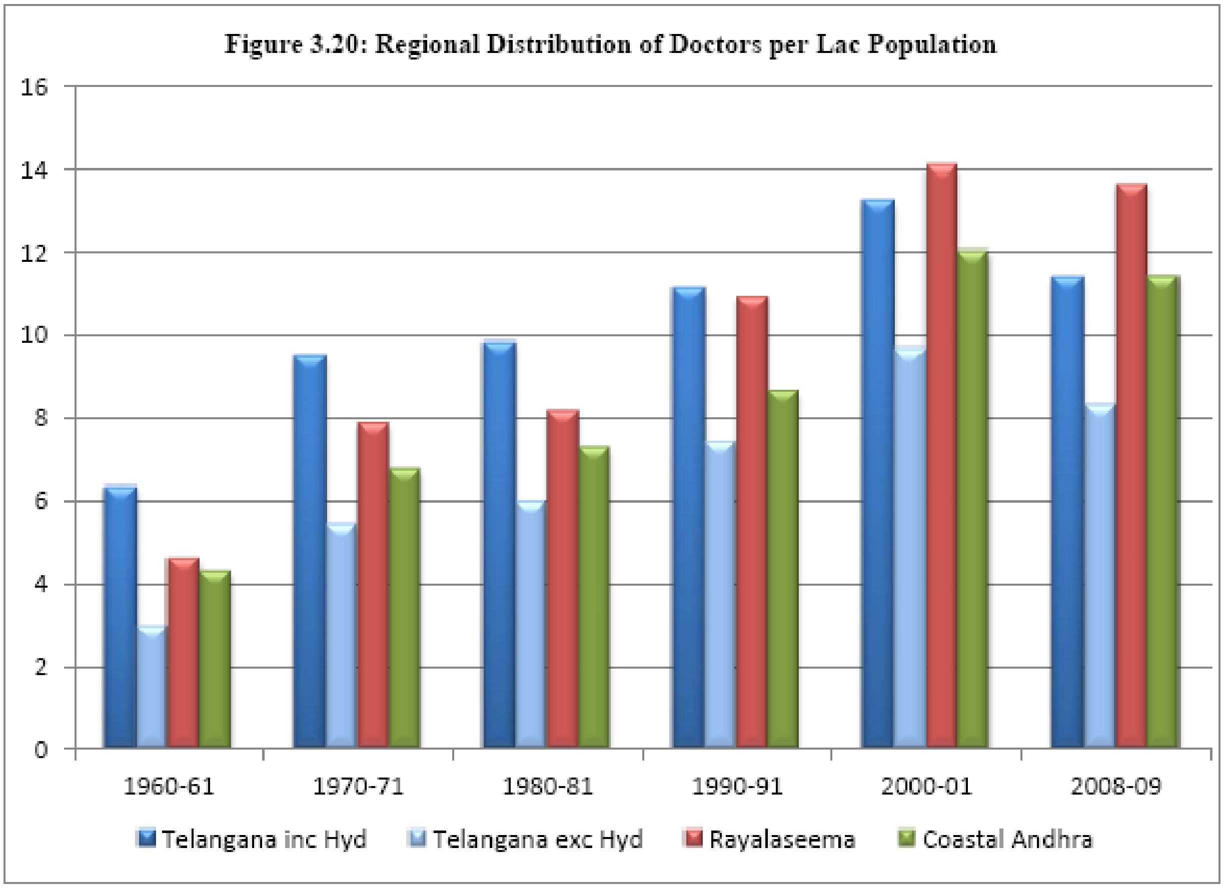

Source: Statistical Abstract of Andhra Pradesh (Various Issues)

వైద్యుల సంఖ్య: డాక్టర్ల సంఖ్య 1960-61లో 1820 వుండగా 2009 సం॥లో 16,117 (9321 రెగ్యులర్, 796 కాంట్రాక్టు వుంది. ఈ సమయంలో లక్ష జనాభాకు డాక్టర్ల సంఖ్యం 5 నుంచి 12 వుంది. ప్రాంతాల వారీగా నిపుణులైన డాక్టర్ల సంఖ్య 3.20 పిగర్‌గా ఇవ్వబడింది. హైదరాబాద్‌లేని తెలంగాణా రాయలసీమ, కోస్తాఆంధ్ర కంటే వెనుకబడింది. హైదరాబాద్‌లోని ఎక్కువ సంఖ్యలో డాక్టర్లు వుండటంతో, రాష్ట్ర సగటుకంటే, కొంచెం ఎక్కువగా వుంది. హైదరాబాద్ లేని తెలంగాణాలో, మిగిలిన రెండు ప్రాంతాలకంటే, రాష్ట్ర సగటుకంటే తక్కువగా వుంది. కొస్తా ఆంధ్ర రాయలసీమకంటే ముందుండగా, ఇటీవల కాలంలో ఈ తేడా స్వల్పంగా పెరిగింది.

మిగిలిన రెండు ప్రాంతాలకంటే, రాయలసీమ ఆర్థికంగా వెనుకబడి వుండటవల్ల, ప్రైవేట్ వైద్యశాలలను వెళ్ళే శక్తి లేనందువల్ల, ప్రభుత్వ ఆస్పత్రుల ఆవశ్యకత ఈ ప్రాంతంలో ఎక్కువగా వుంది.

హెల్త్‌కేర్ ప్రైవేటీకరణ: ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 1980 నుంచి ఆరోగ్య సంరక్షణలో ప్రైవేట్ రంగానికి అధిక ప్రాధానం వుంది. జనాభాకు అనుగుణంగా, ప్రభుత్వ రంగంలో వైద్య సదుపాయాలు మెరుగుపడలేదు. ఆరోగ్య పరిరక్షణలో ప్రభుత్వ బడ్జెట్లో నిధుల కేటాయింపు తగ్గింది. 5వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో (1974-78 6.5% నుంచి 9వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో 1997-02) 5.4%నికి తగ్గింది. 2005-06 సం॥రానికి 4.5% తగ్గింది. తలసరి గణాంకాలు చూస్తే ఆరోగ్య సంరక్షణలో ప్రభుత్వ ఖర్చు 7వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో (1985-1990) 141 రూ. వుండగా, 8వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో (1992-97)లో 124 రూ వుంది. ఆరోగ్య సంరక్షణపై ప్రభుత్వ ఖర్చు ాణూ పరంగా (ఙ్ఘ్వ ఎశీఎవర్‌ఱఎవ జూతీశీఎబష్‌) చూస్తే, 7వ పంచవర్ష ప్రణాళికలు 1.29% నుండి 8వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో 0.96% ఆ తరువాత 2005-06 సం॥నికి 0.76% పడిపోయింది. ఆ విధంగా ఆరోగ్యంపై బడ్జెట్లో నిధుల కేటాయింపు తగ్గింది. కార్పోరేట్ ఆస్పత్రుల సంఖ్య పెరిగింది. 1988లో హైదరాబాద్‌లోని మొదటి కార్పోరేట్ ఆస్పత్రి ఏర్పాటయింది. 2004 సం॥నికి వీటి సంఖ్య 16కు పెరిగింది. 57% పడకలతో ఇవి సేవలందిస్తునియి. సబ్సిడీలు ఇస్తూ కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కార్పొరేట్ ఆస్పత్రులను ప్రోత్సహిస్తున్నాయి. భూకేటాయింపులు, కస్టమ్ డ్యూటీ నుంచి మినహాయింపు ఇస్తున్నాయి. ఈ ఆస్పత్రుల్లో, సిబ్బంది, ఇతర సౌకర్యాలు కనీస ప్రమాణాలపై ప్రభుత్వ నియంత్ర లేదు.

Figure 3.22: Selected Indicators of Reproductive Health across Regions

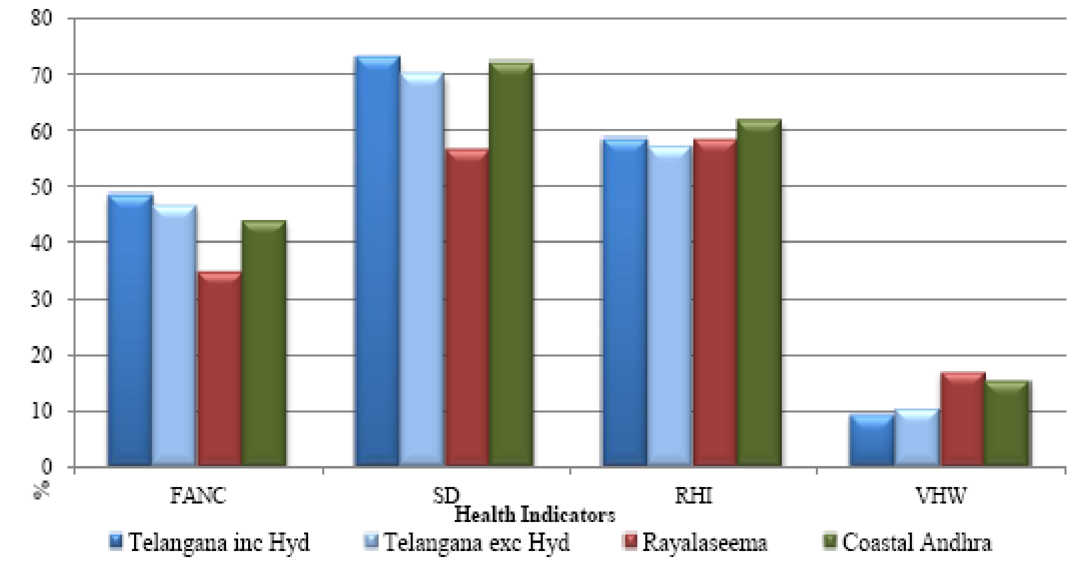

ఆరోగ్యశ్రీ: ఇటీవల ప్రభుత్వ, ప్రైవేట్ రంగ భాగస్వామ్యంతో ఆరోగ్యశ్రీ అనే సామాజిక భీమా పథకాన్ని

ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టింది. కొన్ని రకాల వ్యాధుల, సర్జరీలు ప్రైవేట్ ఆస్పత్రులలో చేస్తే, ప్రభుత్వం వాటికి డబ్బు చెల్లిస్తోంది. రోగులు ప్రభుత్వ లేదా ప్రైవేట్ ఆస్పత్రులలో చికిత్స చేయించుకుని, ఇన్సూరెన్స్ ఏజన్సీ ద్వారా డబ్బు చెల్లించే సదుపాయం వుంది.

ఈ స్కీమ్ ద్వారా కార్పోరేట్ ఆస్పత్రులలో పేదలకు మంచి వైద్యం అందుతున్నప్పటికీ, ఇందులో రెండు స్థాయిలో లోపాలున్నాయి. ప్రైవేట్ ఆస్పత్రి యాజమాన్యం ఈ స్కీమ్‌ను తమ స్వలాభం కోసి దుర్వినియోగం చేసే అవకాశం వుంది. ఆరోగ్యశ్రీ కేటాయించే నిధులు ప్రజారోగ్య వ్యవస్థ ద్వారా, ప్రాథమిక, ద్వితీయ శ్రేణి ఆస్పత్రులను కేటాయిస్తే లబ్ధిపొందే వారి సంఖ్య, ఆరోగ్యశ్రీ పథకం ద్వారా లబ్ధి పొందే వారికంటే ఎక్కువగా వుంటుంది. ఇన్సూరెన్స్ పథకాలకు ఈ విధంగా నిధుల మళ్ళించి, కార్పొరేట్ వైద్యానికి పెద్దపీట వేయటం వల్ల భవిష్యత్తులో ప్రభుత్వ రంగంలో ఆరోగ్య సంరక్షణ మూలనబడే అవకాశం వుంది నిపుణులు భయాందోళనలు వ్యక్తం చేస్తున్నారు.

ఆరోగ్య సూచికలు: ప్రసూతి, చిన్న పిల్లల ఆరోగ్య సంరక్షణ, చిన్న పిల్లలు మరణాలు మొ॥నవి ముఖ్యమైన ఆరోగ్య సూచికలు: వాటిని ఈ విభాగంలో విశ్లేషించటం జరిగింది

ప్రసూతి ఆరోగ్య సూచికలు: ప్రసూతి మరణాలు కూడా ఆరోగ్య సూచికలుగా తీసుకోవటం జరిగింది. గర్భిణీ స్త్రీల ఆరోగ్య పరిస్థితి, శిక్షణ పొందినవారిచే ప్రసవం మొ॥నవి తీసుకోవటం జరిగింది. మొత్తంగా, తెలంగాణా ప్రాంతంలో ప్రసూతి వైద్య బాగానే వుంది. ఉత్తరాంధ్రలో జిల్లాలో ఇది చాలా తక్కువగా వుంది. ఆదిలాబాద్, విశాఖపట్టణం, విజయనగరం, శ్రీకాకుళం జిల్లాలో (ఇన్‌స్టిట్యూనల్ డెలివరీ 60%) పరిస్థితి అధ్వానంగా వుంది. రాయలసీమలోని కర్నూలులో కూడా ప్రసవం తరువాత మహిళల సంరక్షణ సరిగాలేదు. ఒక ప్రాంతంలో ఆర్థిక పరిస్థితి, మానవ అభివృద్ధి చిన్నపిల్లల మరణాల సంఖ్య బట్టి చెప్పవచ్చు. 3.23 ఫిగర్, ప్రాంతాల వారీగా చిన్న పిల్లల ఆరోగ్య వివరాలు:

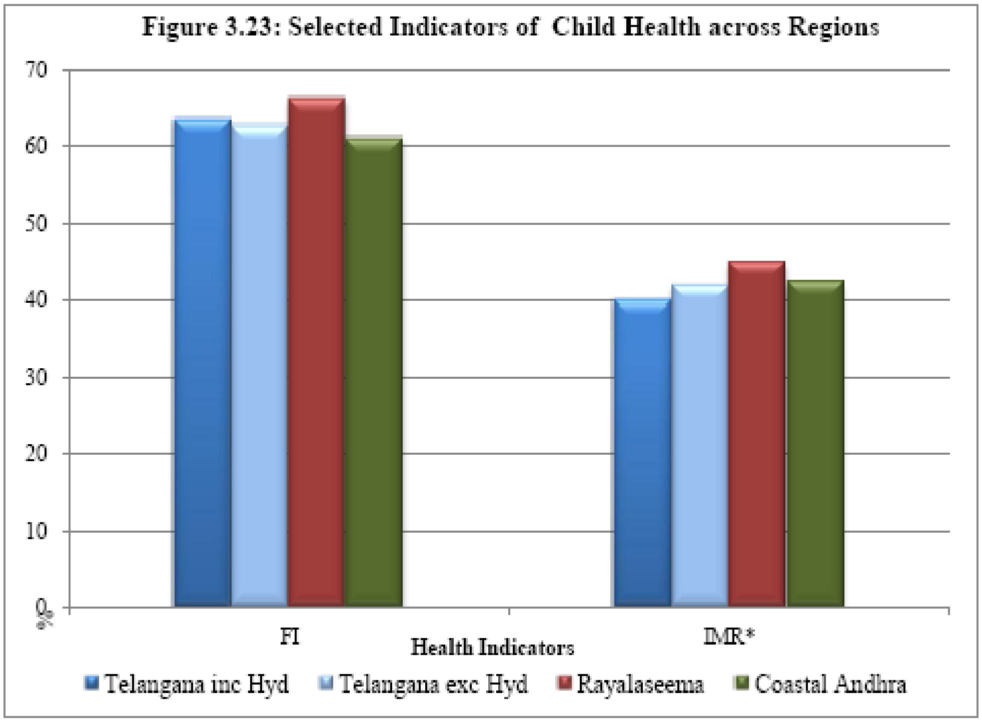

Figure 3.23: Selected Indicators of Child Health across Regions

FI - Percentage of children age 12-35 months received Full Immunisation
IMR – Infant Mortality Rate

పెద్ద తేడా కాదు. అయితే జిల్లా స్థాయిలో వ్యత్యాసం ఎక్కువగా వుంది. విజయనగరం జిల్లా 22 వుండా, హైదరాబాద్‌లో 68 వుంది. కరీంనగర్ 29, కృష్ణ జిల్లాలు 28, గుంటూరు జిల్లాలో 29 వుంది. ఈ ప్రాంతాల్లో బాగానే వున్నా హైదరాబాద్ కంటే స్వల్పంగా వెనుకబడ్డాయి.

సంక్షిప్తం:

ఆరోగ్యానికి సంబంధించిన మౌలిక సదుపాయాలు రాష్ట్రంలో తక్కువ స్థాయిలో పెరగటం దీంతో సదుపాయాలు తలసరి లెక్కన చూస్తే, స్వల్పంగా అతి తక్కువగా పెరిగాయి. ప్రభుత్వ ఆరోగ్య సదుపాయాలు (డాక్టర్లు, పడకలు) లక్షజనాభాకు రాయలసీమలో ఎక్కువగా వుండగా, కోస్తా ఆంధ్ర ఆ తరువాత స్థానం. హైదరాబాద్ లేని తెలంగాణా ఈ విషయంలో వెనుబడి వుంది. మౌలిక సదుపాయాలకంటే, ఆరోగ్య సూచికను గమనిస్తే వేరే విధంగా వుంటుంది. ఎక్కువ తెలంగాణా జిల్లాలో ప్రసూతి, పిల్లల ఆరోగ్యం బాగుండగా రాయలసీమ, కోస్తాఆంధ్ర ముఖ్యంగా ఉత్తరాంధ్ర ఈ విషయంలో వెనుకబడ్డాయి. ప్రభుత్వం కల్పించిన మౌలిక సదుపాయాలను సద్వినియోగం చేసుకోవటం, ప్రైవేట్ ఆరోగ్య సంస్థలపై ఎక్కువగా దృష్టి పెట్టడం! ప్రైవేట్ ఆస్పత్రులు హైదరాబాద్‌లోను, కోస్తా ఆంధ్రలోని కొన్ని పట్టణాల్లోను ఆధునిక సదుపాయాలతో వున్నాయి. రాష్ట్రంలోని ప్రైవేట్ రంగంలోనే ఆరోగ్య పరిరక్షణలో ఆధిపత్యం వహిస్తుంది.

3.11.02 విజయనగరం, కర్నూలు, మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలలో ప్రసూతి, పిల్లల ఆరోగ్య సూచికలు వెనుకబడి వున్నాయి. ఈ ప్రాంతాల్లో ఎక్కువ మంది పేదలు వుండటంతో, ప్రైవేట్ ఆస్పత్రుల్లో వైద్యం వీరికి అందని ద్రాక్షే! తక్కువ స్థాయిలో విశాఖ, గుంటూరు, నెల్లూరులో ప్రసూతి సూచిక విశాఖ, ప్రకాశంలో తక్కువ స్థాయిలో వున్నాయి. ఈ ప్రాంతంలో ఆరోగ్య సంరక్షణపై అవగాహన లేక ఈ విధంగా వుంది. పేదల సంఖ్య అధికంగా వున్న ప్రాంతాల్లో ప్రభుత్వ రంగంలో ఆరోగ్య సంరక్షణ కేంద్రాలు ఏర్పాటు చేయటమే కాక ప్రజలకు అవగాహన కూడా కల్పించాల్సిన అవసరం వుంది. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ప్రసూతి, పిల్లల ఆరోగ్యం, పరిశుభ్రత, పోషణలో అవగాహన కల్పించాలి! ప్రైవేట్ రంగంలో వున్న వైద్య సంస్థలపై నియంత్రణ వుండి నిధుల దుర్వినియోగం కాకుండా చూడాలి!